

Europeiska miljöbyråns strategi 2009–2013 Flerårigt arbetsprogram

Omslag: Europeiska miljöbyrån
Layout: Europeiska miljöbyrån

Rättsligt meddelande

Innehållet i denna publikation återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska kommissionens eller övriga gemenskapsinstitutioners officiella ståndpunkt. Varken Europeiska miljöbyrån eller någon person eller något företag som agerar för byrån ansvarar för hur informationen i denna handling eventuellt kan användas.

Meddelande om upphovsrätt

© Europeiska miljöbyrån, Köpenhamn, 2009
Om inget annat anges är återgivning tillåten med angivande av källan.

Information om Europeiska unionen finns tillgänglig på Internet. Den kan nås via Europa-servern (www.europa.eu).

Luxemburg: Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer, 2009

ISBN 978-92-9213-026-8
DOI 10.2800/18483

Miljöanpassad produktion

Tryckningen av denna publikation har skett enligt höga miljöstandarder.

Tryckt av Schultz Grafisk

- Miljöledningscertifikat: ISO 14001
- QNet — The International Certification Network DS/EN ISO 14001:2004
- Kvalitetscertifikat: ISO 9001:2000
- EMAS-registrering. Licensnr DK – 000235
- Miljömärkning med den nordiska svanen, licensnr 541 176

Papper

RePrint — 90 g/m²
CyclusOffset — 250 g/m²
Båda papperskvaliteterna är återvunnet papper som är miljömärkt med den nordiska svanen.

Printed in Denmark

Europeiska miljöbyrån
Kongens Nytorv 6
DK-1050 Köpenhamn K
Danmark
Tfn +45 33367100
Fax +45 33367199
Webbplats: eea.europa.eu
Förfrågningar: eea.europa.eu/enquiries

Europeiska miljöbyråns strategi 2009–2013

Flerårigt arbetsprogram

Europeiska miljöbyrån i korthet

Europeiska miljöbyrån (EEA) är ett organ inom Europeiska unionen. Vår uppgift är att tillhandahålla objektiv, tillförlitlig och jämförbar miljöinformation. Europeiska miljöbyråns mål är att säkerställa att beslutsfattare och allmänhet hålls informerade om det tillstånd miljön befinner sig i och dess framtidsutsikter. Byrån tillhandahåller också den oberoende vetenskapliga kunskap och det tekniska stöd som krävs för att gemenskapen och medlemsländerna ska kunna vidta lämpliga åtgärder för att skydda och förbättra miljön enligt fördraget och de successiva gemenskapshandlingsprogrammen för miljö och hållbar utveckling. Europeiska miljöbyrån arbetar i partnerskap med departement och myndigheter, internationella konventioner och FN-organ, forskarsamhället, den privata sektorn och det civila samhället.

Byrån åtar sig ett vittomspännande urval av integrerade miljöbedömningar och tematiska bedömningar, bland annat femårsrapporter om tillstånd och utblick för miljön, tematiska bedömningar och sektorsbedömningar, analyser av politiska åtgärders effekter, framtidsstudier och

analyser av globaliseringens inverkan på Europas miljö och resurser. Europeiska miljöbyrån är en viktig källa till och förvaltare av miljörelaterade data och indikatorer samt en viktig leverantör av miljökunskap och informationstjänster.

Europeiska miljöbyrån (EEA) och Europeiska nätverket för miljöinformation och miljöövervakning (Eionet) inrättades genom förordning (EEG) nr 1210/90 av den 7 maj 1990 (ändrad genom förordning (EG) nr 933/1999 av den 29 april 1999 och genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1641/2003 av den 22 juli 2003). Beslutet att förlägga byrån till Köpenhamn fattades 1993 och byrån har varit i drift sedan 1994. I inrättandeförordningen fastställs ett antal uppgifter (artikel 2) och prioriterade områden (artikel 3) för byråns verksamhet. Dessa uppgifter och områden behandlas i de fleråriga och årliga arbetsprogrammen.

Europeiska miljöbyråns strategi för 2009–2013 är byråns fjärde fleråriga arbetsprogram. Det antogs av byråns styrelse genom ett skriftligt förfarande efter dess 52:a möte den 26 november 2008.

Vår vision

Att bli erkänt som världens ledande organ när det gäller att tillhandahålla snabba, relevanta och tillgängliga data samt information, kunskap och bedömningar om miljön i Europa.

Ordföranden för Europeiska miljöbyråns styrelse

Dr Karsten Sach

På styrelsens vägnar vill jag tacka den avgående ordföranden, Lars-Erik Liljelund, för hans hängivna och effektiva ledarskap. Under de senaste åren har miljöpolitiska frågor åter fått en framskjuten plats på den politiska dagordningen, vilket är en bestående vittnesbörd om Europeiska miljöbyråns insatser och ett bevis för att byråns arbete nu är mer relevant än någonsin.

Europeiska miljöbyrån har goda förutsättningar att vidareutveckla sin roll som leverantör av oberoende och tillförlitlig miljöinformation. Inför de kommande fem åren skulle jag också vilja sätta fokus på några av byråns strategiska frågor.

Den nya strategin ger fortsatt stöd för målen i EU:s miljöhandlingsprogram. Därmed kommer klimatförändringar, natur och biologisk mångfald, miljö och hälsa samt naturresurser och avfall även i fortsättningen att vara centrala teman i byråns verksamhet. Den nya strategin innebär även en fortsatt utveckling av det gemensamma miljöinformationssystemet (SEIS).

Integrerade miljöbedömningar och förmåga att förutse nya tankesätt, särskilt om ekosystemtjänster, ekoeffektivitet, ny teknik och innovationer, kommer att vara avgörande för utformningen av den europeiska miljöpolitiken. En väl genomtänkt miljöpolitik är nödvändig och positiv för samhället och ekonomin.

Europeiska miljöbyrån kommer även i fortsättningen att ha ett nära samarbete med grannländerna, särskilt i västra Balkan. Det är viktigt att inse att ett tidigt och nära samarbete inte bara förbättrar miljöinformationens kvalitet och täckning, utan att det även spelar roll för stabiliseringen av miljösituationen i dessa länder.

I ett bredare perspektiv gav Europeiska miljöbyråns rapport *Europas miljö — fjärde utvärderingen*, som publicerades 2007 ("Belgradrapporten"), politiskt relevant, aktuell och tillförlitlig information om sambanden mellan miljö och samhälle på paneuropeisk nivå. Rapporten omfattar 56 länder och visar att brett samarbete på global och regional nivå krävs för ett framgångsrikt genomförande av miljöpolitiken.

Allmänheten, beslutsfattare, forskarsamhället och politiker drar alla fördel av det arbete som byrån utför, något som kommer att bli ännu mer uppenbart i framtiden: klimatförändringar, förlusten av biologisk mångfald och vatten- och luftkvaliteten är områden som alla väcker häftig debatt.

Min syn på saken är att denna utveckling bara kan fortgå om Europeiska miljöbyrån med hjälp av en framsynt strategi fungerar som ett nav under de kommande fem åren och snabbt tillhandahåller innovativ, relevant och robust information.

Ordföranden för Europeiska miljöbyråns vetenskapliga kommitté

Prof. László Somlyódy

Sedan Europeiska miljöbyrån inrättades har den haft stöd i sin verksamhet av en oberoende vetenskaplig kommitté bestående av framstående miljöforskare som tillsammans täcker in många områden inom miljöforskningen och står som vetenskaplig garant för miljöbyråns produkter. Byrån har en omfattande dagordning och övervakar noga nya trender. Den spelar också en viktig roll för att koppla samman de diskussioner som förs inom det vetenskapliga och det politiska området.

Vetenskapliga kommittén välkomnar Europeiska miljöbyråns nya fleråriga arbetsprogram för perioden 2009–2013 och bedömer det som både mångsidigt och välbalanserat. Programmet omfattar inte bara aspekter som rör naturen, fysik, biologi, kemi och mekanik utan tar också hänsyn till betydelsen av politiska konsekvenser, ekonomiska drivkrafter och sociala begränsningar. Denna områdesöverskridande strategi genomsyrar programmet genom ett antal tvärgående teman och integrerade miljöbedömningar som byrån kommer att gripa sig an.

De femårsrapporter om tillståndet i Europas miljö och de paneuropeiska bedömningsrapporter som byrån sammanställer har bidragit till att definiera prioriteringarna för forskningsramprogrammen. I det avseendet ser jag en roll för den vetenskapliga kommittén som kan bli mer aktiv i utformningen av forskningsagendan, dels inom de områden kommittén täcker, dels när det gäller nya tekniker, till exempel bio- och nanoteknik.

Genom att formulera ett mer holistiskt synsätt på miljö, ekonomi, sociala och tekniska frågor kan vetenskapliga kommittén bidra till att skapa förbindelser och upprätthålla en närmare dialog inte bara med universitet och forskningspartner utan också med icke-statliga organisationer, industrin och medborgarna.

Det sammanhang där Europeiska miljöbyrån är verksam utvecklas snabbt. Därför är det viktigt att ta vara på de möjligheter den nya utvecklingen erbjuder, till exempel initiativet GMES (global övervakning för miljö och säkerhet) och andra storskaliga observationsinitiativ. Dessa kommer sannolikt att leda till en grundläggande förändring av hur data, information och indikatorer presenteras.

Under perioden 2009–2013 är det särskilt viktigt att Europeiska miljöbyrån med hjälp av ledamöterna i sin vetenskapliga kommitté fortsätter att utforska nya frågor inför framtida forskningsplanering. Det är också viktigt att identifiera vetenskapliga luckor och framåtblickande kunskap inom miljöforskningen, både på europeisk och på nationell nivå, som kan få betydelse inför framtiden i samband med de olika miljöutmaningar Europa står inför.

Den nyvalda ordföranden för Europeiska miljöbyråns vetenskapliga kommitté, Dr Detlef Sprinz.

Europeiska miljöbyråns verkställande direktör

Prof. Jacqueline McGlade

Europeiska miljöbyråns strategi för perioden 2009–2013 ger en översikt över våra planer för de närmaste fem åren. Strategin är uppbyggd kring dagens och morgondagens informationsbehov med tonvikt på en mycket bredare användning av den miljöinformation som samlas in. Vi gör vår verksamhet mer enhetlig, skapar nya arbetssätt och utvecklar nya metoder för att föra in miljötankande som ett självklart inslag vid utformningen av ekonomisk politik och socialpolitik.

Nya sätt att tolka miljöinformation

Mycket av vår natur är en kollektiv nytta som ägs av alla men som inte alla bryr sig om. För att vi bättre ska uppskatta naturens fördelar behöver vi finna sätt att betala rätt pris för att skydda och bevara den. På Europeiska miljöbyrån vill vi bygga upp motsvarigheten till en officiell statistik för ekologiska tjänster och miljötillgångar vid sidan av de traditionella ekonomiska tillgångarna. Under vägen dit ska vi lägga fast en metodologisk grund för en internationell överenskommelse om miljövärdering och göra en bedömning av Europas ekosystem och ekotjänster — Eureka 2012. I ramtiden kommer vi att kunna visa hur företag och regeringar kan infoga ekosystemtjänster för att omstrukturera den globala ekonomin.

Nya sätt att använda miljöinformation

Människor behöver aktuell information om sin miljö. Exempelvis ökar antalet människor som påverkas av exponering för höga halter av ozon och partiklar

i takt med att storstadsområdena växer. Tillgång till ozonvärden i nära realtid är möjlig tack vare Europeiska miljöbyråns ozonwebbtjänst som nu introduceras på läkarmottagningar och sjukhus som ett varningssystem för känsliga individer. Vi vill erbjuda onlinedata om luftkvalitet från markövervakningsstationer och observationer av jorden genom GMES-programmet, så att partners inom hälsoområdet kan få en ökad förståelse för de vanligt förekommande miljörelaterade sjukdomarna i andningsvägarna.

Nya sätt att identifiera nya miljöproblem

Det är oerhört viktigt att kunna förutse vilka typer av information som beslutsfattarna, industrin och medborgarna kommer att behöva i framtiden för att kunna fatta beslut. Genom vår publikation Miljösignaler i nytt format kan vi fästa våra läsares uppmärksamhet på de frågor som vi bedömer kommer att uppta stor plats på dagordningen under det kommande året. Typiska exempel där byråns arbete har legat före den allmänna efterfrågan är biobränslen, energibidrag, värdering av ekosystemtjänster och elektromagnetisk strålning. Vårt arbete bygger på försiktighetsprincipen, värdering av bevisbördan, beslutsfattande vid olika grader av osäkerhet och användning av modeller och scenarier för beslutsstöd. Under de närmaste fem åren kommer vi att skapa en enkel kalkyl som gör det möjligt att förutsäga potentiella miljökonsekvenser av dagens och morgondagens sociala och ekonomiska drivkrafter.

Nya arbetssätt

I takt med att allt fler kommer till insikt om hur mycket miljön betyder i deras liv har efterfrågan på tillförlitlig lokal information ökat explosionsartat. Att kunna erbjuda information via Europeiska miljöbyråns nätverk har varit en unik och positiv upplevelse. Med hjälp av modern teknik och programvara har vi kunnat dra fördel av de vetenskapliga framstegen inom övervakning och observation. I dag finns en insikt om att enskilda observatörer, särskilt personer som bor i avlägsna regioner, som lever eller arbetar nära miljön, har mycket att berätta. I regioner som Arktis upptäcker ofta den inhemska befolkningen förändringar snabbare än det mest välutrustade provtagningsprogrammet. En kombination av dessa datakällor kommer att bli mycket viktig inom det formella arbetet med bedömning och analys. Europeiska miljöbyrån har utökat och byggt upp sina nätverk och källor för observation och kunskapsinhämtning genom sitt

initiativ för globala medborgarobservationer av miljön. Under de närmaste fem åren kommer vi att utöka antalet tillämpningar genom det gemensamma

miljöinformationssystemet (SEIS) för att kunna erbjuda ett urval av miljöövervakningstjänster — från global till lokal nivå.

Vårt mål

I dag är majoriteten av européerna överens om att miljön har stor betydelse för deras livskvalitet och att globala trender spelar roll även för Europa. Medborgarna vill se att behov av miljön, likväl som ekonomiska och sociala behov, tas med i beräkningen vid beslut om transporter, energi, boende, jordbruk, fiske, livsmedel och hälsa. Även företag strävar efter mer innovation och ekoeffektivitet för att uppnå högre miljöstandarder och upprätthålla sin ekonomiska konkurrenskraft.

Under de senaste 30 åren har européerna sett utsläppen av luftföroreningar minska betydligt. Produktionen av ozonnedbrytande kemikalier har minskat med 95 procent, en överenskommelse har förhandlats fram för att minska utsläppen av växthusgaser, ett innovativt system för handel med utsläppsrätter av koldioxid har startat och kompensationsmarknader utvecklats liksom skydd för djur och växter. Dessutom har vi kunnat uppleva förbättrad kvalitet på sötvatten och kusthav och allmän tillgång till säkert dricksvatten. Många av dessa förbättringar har skett tack vare genomförandet av gemenskapens regelverk.

Samtidigt är medborgarna fortfarande oroad över klimatförändringar, kvaliteten på luften de andas, hanteringen av avfall och kemikaliers inverkan. De har många frågor om vad som kommer att hända med miljön och hur förändringarna kommer att påverka dem själva och kommande generationer.

Europeiska miljöbyråns mål är att ge Europas beslutsfattare och medborgare tillgång till snabb och relevant information och kunskap som ger en god grund för miljöpolitiken, som hjälper dem få svar på sina frågor om miljön i vardagen och säkerställer att miljötänkande och utbildning i miljöfrågor blir självklara delar av beslutsfattandet.

Vårt mål är att uppnå detta inom de kommande fem åren genom att

- fortsätta stödja genomförandet av den europeiska miljölagstiftningen genom analyser och bedömningar av Europas miljö,
- säkerställa kontinuerlig tillgång till miljödata, miljöinformation och miljötjänster av hög kvalitet,
- producera integrerade miljöbedömningar och framtidsstudier för Europa i ett allt mer globalt sammanhang,
- ta itu med kritiska miljöprioriteringar i takt med att de dyker upp på den politiska dagordningen,
- förbättra kommunikationen med och spridningen till beslutsfattare och medborgare genom multimedial, användarvänlig, flerspråkig information.

Vår strategi för 2009–2013

Under de senaste åren har medvetenheten om miljöförändringar och behovet av snabba politiska åtgärder ökat. Detta har i sin tur lett till en explosionsartad ökning av miljöinitiativ och miljöinstitutioner. Vår strategi syftar till att svara på dessa förändringar genom att fokusera på att konsolidera och förbättra snabbheten, den geografiska upplösningen och kvaliteten på miljödataflödena, upprätta nya datakällor där det behövs och uppmuntra till en ökad integrering av kunskap om sambanden mellan ekosystemen och de stora socioekonomiska forumen samt förbättra miljöutbildningens kvalitet och effektivitet i Europa.

Europeiska miljöbyråns strategi för 2009–2013 är det fjärde fleråriga arbetsprogrammet. Den bygger på det framgångsrika förverkligandet av vår föregående strategi för 2004–2008. Denna strategi utgick från sju miljöhandlingsprogrammets prioriteringar och etablerade byrån som en nyckelleverantör i Europa av data, information och kunskap om miljön.

I effektivitetsutvärderingen av Europeiska miljöbyrån 2008 sägs det att *"Byrån är ... det mest effektiva sättet att leverera de produkter och tjänster som intressenterna efterfrågar. ... Det är svårt att se ... hur tillhandahållande av opartisk och tillförlitlig information skulle kunna ske genom någon av de tänkbara övriga mekanismer som finns att tillgå för europeiska organisationer"*.

Utvärderingen från 2008 innehöll också ett antal rekommendationer om prioriteringar och spridning. Vi har tagit hänsyn till dessa vid definitionen av framtida prioriteringar och upplägget av byråns resurser.

Vår nya strategi bygger på tre huvudverksamheter:

- Fortsätta tillgodose de informationsbehov som fastställs i miljölagstiftningen inom EU och internationellt, särskilt i sjätte miljöhandlingsprogrammet.
- Tillhandahålla snabbare bedömningar av hur och varför miljön förändras och huruvida miljöpolitiken, inklusive sjätte miljöhandlingsprogrammet, EU:s strategi för hållbar utveckling och politiken inom närliggande områden, har varit effektiv.
- Förbättra samordningen och spridningen av miljödata och miljökunskap i hela Europa.

Strategidokumentet beskriver Europeiska miljöbyråns verksamhet inom fyra områden:

- Miljöteman
- Tvärgående teman
- Integrerad miljöbedömning
- Informationstjänster och kommunikation

Ytterligare två strategiområden omfattar byråns verksamhet, förvaltning och ledning.

Mål

Vårt centrala mål 2009–2013

Europeiska miljöbyråns centrala mål kommer att vara att producera europeiska, paneuropeiska och regionala integrerade miljödata och uppsättningar av indikatorer, bedömningar och tematiska analyser för att ge en god beslutsgrund för EU:s och medlemsländernas miljöpolitik och för samarbete med kandidatländer och potentiella kandidatländer samt de länder som omfattas av den europeiska grannskapspolitiken.

Vi kommer att fortsätta arbeta intensivt med Eionet, samarbetsländer och ett stort antal partnerinstitutioner, bland annat kommissionen, departement och myndigheter, internationella konventioner och FN-organ, vetenskapliga och tekniska organ och forskningsorgan, den privata sektorn och det civila samhället — allt i syfte att säkra kvalitet och relevans på de data, de analyser och den information vi tillhandahåller.

Våra strategiska mål är att

- spela en framträdande roll i utvecklingen och genomförandet av den europeiska miljöpolitiken och relaterade områden, särskilt kommissionens miljöhandlingsprogram,
- övervaka miljöpolitikens genomslag i EU, Europeiska miljöbyråns medlemsländer, kandidatländerna och de potentiella kandidatländerna,
- stödja övervakningen av EU:s strategi för hållbar utveckling (genom assistans när det gäller indikatorerna för hållbar utveckling) med fokus på centrala miljörelaterade frågor,
- genomföra integrerade miljöbedömningar och analyser i relation till sjätte miljöhandlingsprogrammet och EU:s strategi för hållbar utveckling, miljöteman, framtidsstudier och tidiga varningar kopplade till förändringar av samhällsstrukturer och ekonomiska strukturer,
- med hjälp av SEIS miljödatacenterna ombesörja tillgång till mer regelbundet uppdaterad information och om möjligt till data i nära realtid för att göra miljöinformationssystemen snabbare,
- förutse nya idéer och tankar, särskilt om ekosystemtjänster, resursanvändning, nya tekniker, innovationer och beteendeförändringar,
- utveckla nya webbaserade tjänster för miljöutbildningsbehov,
- bidra till att genom effektiva kommunikations- och informationstjänster säkerställa att miljötankandet blir en naturlig del av beslutsfattandet och de europeiska medborgarnas vardag.

Viktiga åtgärder

Våra viktigaste åtgärder under 2009–2013

2009 ska vi ...

- införa informationstjänster inom de fem miljödatacenternas områden när det gäller luftkvalitet, klimatförändring, biologisk mångfald, sötvatten (inklusive indikatorer för vattenbalanser via information från vatteninformationssystemet för Europa (WISE) och Gemensamma forskningscentrumet om risken för översvämningar och torka), markanvändning och användning av marina miljöer samt fastställa behoven av data som rör sårbarhet och anpassning samt förebyggande och hantering av katastrofer,
- etablera Europeiska miljöbyråns stödjande infrastruktur för det gemensamma miljöinformationssystemet (SEIS) och Inspire, förbättra tillgången till onlinedata och webbtjänster,
- samordna tillhandahållandet av *in situ*-data för GMES-tjänster och koppla dem till GEOSS (Global Earth Observation System of Systems),
- stödja de makroregionala miljöbedömningarna av Östersjöområdet under det svenska ordförandeskapet,
- tillhandahålla grundläggande analyser som bidrag till det globala reformprogrammet "Green New Deal" och planeringen av en koldioxidsnål ekonomi i Europa,
- producera två viktiga publikationer om tidig varning,
- stödja förhandlingarna om klimatförändringar inför toppmötet i Köpenhamn inom ramen för FN:s klimatkonvention (UNFCCC COP15),
- rapportera om framstegen med att stoppa förlusten av biologisk mångfald med hjälp av projektet för effektivare europeiska indikatorer på biologisk mångfald (SEBI 2010).

2010 ska vi ...

- producera Europeiska miljöbyråns regelbundna integrerade miljöbedömning av tillstånd och utblick för Europas miljö (SOER) med fokus på operativa och strategiska politiska prioriteringar, inklusive prioriteringarna för kandidatländer och potentiella kandidatländer (sjätte miljöhandlingsprogrammet och EU:s strategi för hållbar utveckling) och en resultatavla för miljöprestanda,
- producera en analys av lämpliga vägval med sikte på EU-gemensamma överenskommelser om en koldioxidsnål och grön ekonomi senast 2050,
- tillsammans med Gemensamma forskningscentrumet löpande tillhandahålla analyser av sk "tipping points", lägen där miljöpåverkan blir irreversibel,

- inrätta en kartläggningstjänst för sårbarhet och anpassning i samband med förebyggande insatser och hantering av katastrofer i Europa,
- stödja bedömningar av Medelhavsområdet och andra relevanta verksamheter under de spanska och belgiska ordförandeskapen.

2011 ska vi ...

- stödja miljörapporteringen inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken,
- slutföra en värdering av kostnaderna för uteblivna åtgärder när det gäller skador på ekosystemtjänster och människors välfärd.

2012 ska vi ...

- producera en bedömning av Europas ekosystemtjänster — Eureka 2012,
- stödja en EU-övergripande översyn av tillståndet för vatten- och grundvattenmiljöerna genom vatteninformationssystemet för Europa (WISE).

2013 ska vi ...

- stödja en översyn av miljöresultaten av sjätte miljöhandlingsprogrammet och EU:s strategi för hållbar utveckling.

Under de fem åren ska vi kontinuerligt ...

- upprätthålla och utöka byråns miljödataflöden och informationstjänster genom Reportnet och våra fem miljödatacenter,
- samarbeta med Eurostat, Gemensamma forskningscentrumet och GD Miljö med fokus på indikatorer och på effektivare och snabbare data inom vår överenskommelse om samarbete (Group of Four agreement),
- arbeta tillsammans med GD Forskning och EU-finansierade forskningsprojekt för bättre användning av utfall och resultat,
- genomföra tematiska bedömningar, studier av tidig varning, strategiska framtidsanalyser och informationsbedömningar relaterade till politiska behov för en mängd olika nya komplicerade och omfattande utmaningar inom miljöområdet,
- stödja Eurostats arbete med indikatorer för hållbar utveckling,
- övervaka framstegen mot politiska mål, genomslaget för miljöpolitiken och annan politik med betydelse för miljön liksom relaterade indikatorers effektivitet,
- genomföra regelbundna utvärderingar av Europeiska miljöbyråns effektivitet,
- utöka byråns kommunikation med allmänheten, beslutsfattare och experter genom multimedial, användarvänlig, flerspråkig information — särskilt inom områdena klimatförändring, biologisk mångfald, ekosystem och en grönare ekonomi.

Våra nätverk och vår styrelseform

Europeiska miljöbyrån leds av en styrelse som utgörs av medlemsländerna och företrädare för Europaparlamentet och Europeiska kommissionen. Presidiet utgörs av styrelsens ordförande och vice ordförande. Varje medlemsland har en styrelseledamot som stöds av en nationell kontaktpunkt och ett antal nationella referenscentrum och huvudkontaktpunkter.

Europeiska miljöbyrån har en vetenskaplig kommitté som består av oberoende experter från miljöområdet, bland annat samhällsvetare och sektorspecialister. Kommittén erbjuder rådgivning till byråns personal och avger yttranden i olika frågor.

Eionet — det europeiska informations- och observationsnätverket med 39 medlems- och samarbetsländer — är ett unikt partnerskap mellan byrån och dess medlemsländer och har en central funktion för byråns nätverksarbete. Sammanlagt är nästan 400 personer involverade i Eionet.

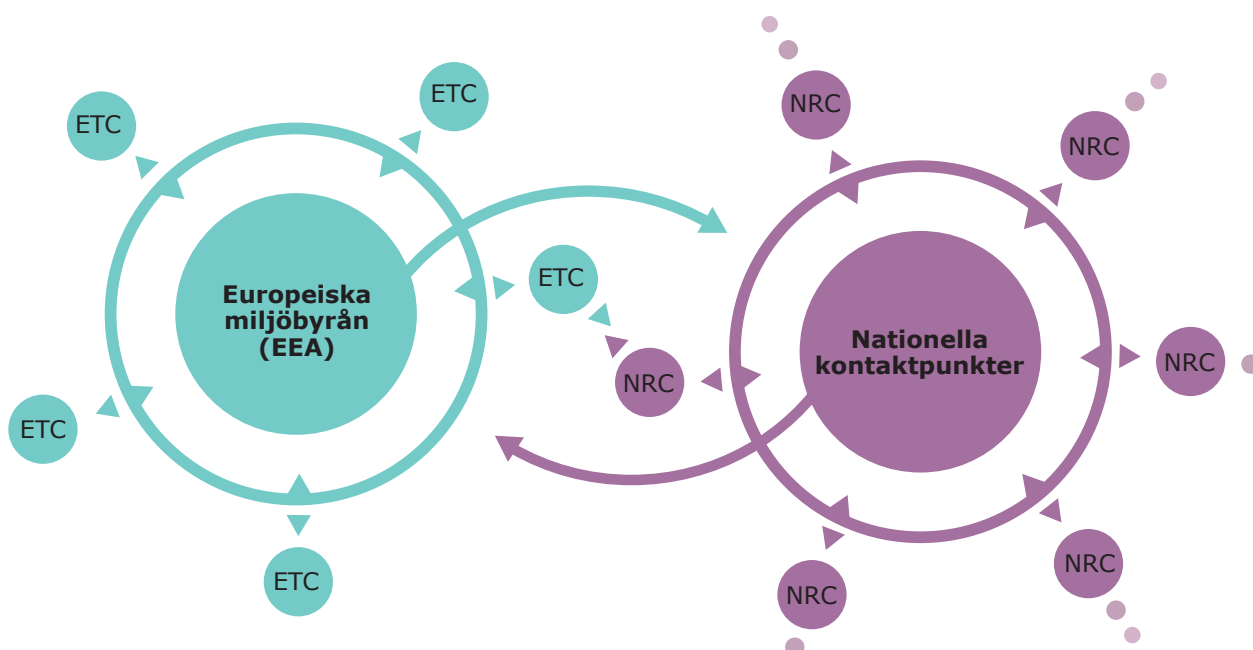
Utvärderingen av byråns effektivitet 2008 bekräftade att *"inrättandet av detta nätverkssystem ... ska ses som en av Europeiska miljöbyråns viktigaste insatser och en mycket viktig bidragande orsak till att byrån kan nå sina mål"*.

Eionet är allmänt erkänt för sitt stöd till flera former av samarbete och är ett positivt exempel på institutionellt och tekniskt partnerskap. Eionet är särskilt effektivt när det gäller att främja en god samhällsstyrning i Europa och internationellt miljöövervaknings- och rapporteringsarbete, t.ex. GEOSS och FN:s Environment Watch.

Andra nätverk som byrån samverkar med är bland annat ledare för europeiska myndigheter, miljöskyddsmyndigheter, ordförandena för de vetenskapliga kommittéerna hos EU:s myndigheter och hos gemenskapsorganen, nätverk som har etablerats inom det europeiska granskingsprogrammet, inom EU:s handlingsplan för Medelhavet samt inom Nordiska rådet och Arktiska rådet, internationella nätverk, inklusive de som har etablerats enligt FN-konventioner och multilaterala miljökonventioner, samt en mångfald av internationella och europeiska forskningsnätverk.

Vårt arbete inom detta område kommer att ligga inom strategiområdet:

- Europeiska miljöbyråns styrelseform och partnerskap.

Från plan till handling

Europeiska miljöbyrån hämtar sin personal från alla de 32 medlemsländerna. Till byrån finns dessutom ett antal nationella experter knutna.

Byråns arbetskapacitet ökas genom dess fem europeiska ämnescentrum om luft och klimatförändringar, biologisk mångfald, markanvändning och geografisk information, vatten och hållbar konsumtion och produktion. Ämnescentrumen är spridda bland byråns medlemsländer.

Byråns dagliga arbete sker primärt med medlemmarna i den samarbetsgrupp som består av byrå, GD Miljö, Gemensamma forskningscentrumet och Eurostat (Group of Four). Syftet med gruppen är att maximera utnyttjandet av resurser genom att effektivisera miljörapporteringen och tillhandahålla gemensamma webbhotell för tio temaområden. Miljödatacenterna inkluderar klimatförändringar, vatten, luft, biologisk mångfald och markanvändning (administreras av Europeiska miljöbyrå), skog och jord (administreras av Gemensamma forskningscentrumet) och avfall, naturresurser och produkter (administreras av Eurostat).

Under de närmaste fem åren kommer vi att fortsätta genomförandet av ett nytt system för kvalitetsstyrning och kontinuitetsplanering, anta eventuella återstående bestämmelser enligt tjänsteföreskrifterna och göra revisioner av våra befintliga system för hantering av indikatorer, datarapportering, intern förvaltning och balanserade styrkort för att tydliggöra kopplingen mellan utfört arbete, använda resurser och uppnådda resultat.

Enligt utvärderingen 2008 kunde *"byrån även klara av det ökande informationsbehovet utan motsvarande ökning av resurserna, vilket också pekar på effektivitetsvinster inom organisationen"*. Europeiska miljöbyrån strävar efter att erbjuda valuta för pengarna inom ramen för en enorm miljödagordning. Detta är nödvändigt i dagens klimat, med ökande ekonomiskt tryck och ett växande antal organisationer som arbetar med miljöfrågor.

Vårt mål är att maximera byråns resurser i det egna miljöarbetet genom att:

- uppnå EMAS miljömål varje år,
- omorganisera för att göra byrån mer tillgänglig och flexibel,
- undvika dubbelarbete med andra EU-institutioner,
- hålla kontakt med kommissionens personal när det gäller vårt tematiska arbete och säkerställa en konsekvent förvaltning,
- utnyttja alla EU-finansierade miljöinsatser så effektivt som möjligt,
- fortsätta förbättra vårt sätt att kommunicera med och tillhandahålla information till våra viktigaste intressenter och de europeiska medborgarna,
- fortsätta maximera personalens tillgänglighet och effektivitet genom att fokusera på hälsa och välbefinnande.

Våra åtgärder för genomförande kommer att ligga inom strategiområdet:

- Europeiska miljöbyråns ledning och förvaltning.

Strategiområden

1 Miljöteman

- 1.1 Luftkvalitet
- 1.2 Utsläpp av luftföroreningar
- 1.3 Biologisk mångfald
- 1.4 Utsläpp av växthusgaser
- 1.5 Sötvatten
- 1.6 Havsmiljö

2 Tvärgående teman

- 2.1 Klimatförändringens inverkan
- 2.2 Sårbarhet och anpassning
- 2.3 Ekosystem
- 2.4 Miljö och hälsa
- 2.5 Havspolitik
- 2.6 Hållbar konsumtion, produktion och avfallshantering
- 2.7 Markanvändning
- 2.8 Jord- och skogsbruk
- 2.9 Energi
- 2.10 Transport

3 Integrerad miljöbedömning

- 3.1 Integrerad miljöbedömning
- 3.2 Regional och global bedömning
- 3.3 Beslutsstöd
- 3.4 Ekonomi
- 3.5 Strategisk framtidsplanering

4 Informationstjänster och kommunikation

- 4.1 System för delad miljöinformation
- 4.2 Kommunikation

Strategiområde 1 — Miljöteman

En av miljöbyråns viktigaste funktioner är att stödja EU:s miljöpolitik genom att följa upp och rapportera om utfallet av EU:s miljölagstiftning i alla byråns medlemsländer. Det innefattar att skapa och underhålla rapporteringsmekanismer, utveckla det gemensamma miljöinformationssystemet (SEIS), genomföra Inspire, kvalitetssäkringsförfaranden, analysystem och ta fram standardiserade resultat med avseende på datauppsättningar, indikatorer och tematiskt integrerade utvärderingar av ett antal miljöteman. Hit hör bland annat luftkvalitet samt sötvatten och havsmiljöer. Arbetet innefattar bland annat analyser av kostnaderna för att agera eller inte agera, utvärderingar av åtgärders effektivitet, bedömningar av avståndet till beslutade politiska mål och långsiktiga referensvärden samt utblick inför framtiden i perspektivet 2020–2030.

Efterfrågan på insatser av den här typen förväntas öka under de kommande fem åren i takt med att EU:s miljöpolitik och miljölagstiftning utvecklas. Höjdpunkter under perioden kommer att vara: FN:s klimatkonferens med sikte på en global överenskommelse för begränsningar av utsläppen av växthusgaser efter 2012 (Köpenhamn hösten 2009), genomförande av ett reviderat EU-system för handel med utsläppsrätter för 2008–2012, överenskomna nationella mål för 2020 för minskningen av utsläppen av växthusgaser inom EU, en översyn under 2009 av direktivet om nationella utsläppstak och av direktivet om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar, genomförande av det nya direktivet om luftkvalitet i Europa (Cafe-direktivet), framsteg när det gäller målet att stoppa förlusten av biologisk mångfald till 2010, första rundan av förvaltningsplanerna för avrinningsdistrikt och relaterade åtgärdsprogram enligt ramdirektivet för vatten 2009 samt genomförande av det nyligen antagna ramdirektivet om en marin strategi. Miljöbyrån kommer att utveckla och anpassa sina befintliga dataflöden, indikatorer och bedömningar för att uppfylla de behov förändringarna medför.

Övergripande mål för 2009–2013

Stöd till utveckling av policys och utvärderingar som rör de miljöteman som omfattas av gemenskapens regelverk genom att:

- säkra obehindrad åtkomst via SEIS och miljöbyråns miljödatacenter till de kvalitetssäkrade data som behövs för att stödja arbetet på europeisk nivå med indikatorer och integrerade utvärderingar,
- förvalta och utveckla relevanta indikatorer inom miljöbyråns system för användning av indikatorer,
- tillhandahålla tematiska analyser, bedömningar och metoder till stöd för utveckling av politiska riktlinjer inom ramen för olika miljöteman, och
- utvärdera den aktuella politikens effektivitet och befintliga framtidsprognoser för perioden 2020–2030.

Arbetet delas upp efter viktiga miljöteman i linje med kommissionens sjätte miljöhandlingsprogram:

- **Luftkvalitet**
- **Utsläpp av luftföroreningar**
- **Biologisk mångfald**
- **Utsläpp av växthusgaser**
- **Sötvatten**
- **Havsmiljö**

1.1 Luftkvalitet

Vårt huvudmål

Tillhandahålla bedömningar av luftkvalitet och luftföroreningar i hela Europa, särskilt i städer och landsbygdsområden, utifrån kvalitetssäkrade, aktuella och om möjligt nära-realtidsdata och indikatorer. Särskilt fokus riktas mot partiklar, ozon, giftiga och andra farliga föroreningar och utsläpp från olika sektorer. Bedömningar av framsteg mot och prognoser för uppnående av kort- och långsiktiga mål för luftkvalitet samt underlag för bedömning av luftkvalitetens inverkan på människors hälsa och på ekosystem bidrar till målet.

Analys

Luftkvaliteten ⁽¹⁾ har förbättrats stadigt i Europa, men det är fortfarande långt kvar innan de långsiktiga målen för att skydda människors hälsa och miljön är uppfyllda. Fortfarande kvarstår betydande effekter på människors hälsa, ekosystem, grödor och skogar på grund av utsläpp av partiklar som PM₁₀ och PM_{2,5}, ozon, giftiga och andra farliga luftföroreningar samt deposition av en mängd olika ämnen. Viktiga politiska händelser under nästa strategiperiod kommer att vara genomförandet av det nya direktivet om luftkvalitet i Europa (Cafe-direktivet) och översynen därav (2013), översynen av den tematiska strategin för luftkvalitet (2010) samt den pågående översynen av direktivet om nationella utsläppstak.

Handling

Vi ska nå vårt mål genom att:

- tillhandahålla aktuella och kvalitetssäkrade data, om möjligt nära-realtidsdata, kartor, indikatorer samt verka för en effektivare åtkomst till relevanta webbplatser med data om luftkvalitet via SEIS och miljöbyråns datacentral för luft,
- producera integrerade och målinriktade bedömningar av luftkvalitet och buller, av effekterna på människors hälsa och på miljön liksom av effektivitet och synergieffekter till följd av relaterade politiska riktlinjer och åtgärder,

- tillhandahålla årliga utvärderingar av sommarozonhalterna (enligt direktivet om ozon i luften) och av luftkvaliteten i olika zoner och tätbebyggelse (enligt direktivet om luftkvalitet),
- bidra till miljöbyråns integrerade miljöbedömningar och analyser av miljö och hälsa genom att utöka användningen av modelleringstekniker, avancerade tekniker för GPS-kartering och Inspire i vårt arbete,
- samarbeta nära med Eionet, Europeiska ämnescentrat för luft och klimatförändringar, tjänster för atmosfäriska förhållanden inom GMES, Eurostat, Gemensamma forskningscentrat och andra gemenskapstjänster, WHO, FN/ECE (relevanta program, center och insatsgrupper enligt konventionen), nätverket av nationella referenslaboratorier för kvalitetskontroll/kvalitetssäkring av övervakning av luftkvalitet, andra dataleverantörer, exempelvis regionala organ, städer/kommuner, industrin, vetenskapliga institut, forskningsinstitutioner och samhällsorgan, och
- förbättra användningen av data om luftkvalitet med hjälp av interaktiva och användarvänliga multimedietjänster.

⁽¹⁾ Frågan om föroreningar i inomhusluft tas upp i det tvärgående temat Hälsa och miljö.

1.2 Utsläpp av luftföroreningar

Vårt huvudmål

Tillhandahålla bedömningar i samband med utsläpp av föroreningar, bland annat giftiga och farliga föroreningar, till luft och i tillämpliga fall till andra recipienter. Detta innefattar att följa upp framsteg och ta fram prognoser när det gäller avståndet till uppsatta mål, bland annat de som definieras i relevant EU-lagstiftning och internationell lagstiftning, liksom att utvärdera europeiska politiska riktlinjers och utsläppsminskande åtgärders effektivitet.

Analys

Utsläppen av de viktigaste luftföroreningarna har minskat under de senaste åren, men luftföroreningar har fortfarande en betydande negativ inverkan på människors hälsa, ekosystem och grödor. Förorenande utsläpp från stora och små anläggningar och från diffusa källor, till exempel transporter, jordbruk och privathushåll, ger fortsatt anledning till oro.

Översynen av Göteborgsprotokollet till FN/ECE:s konvention om långväga gränsöverskridande luftföroreningar (LRTAP), vilket behandlar försurning, övergödning och marknära ozon, samt direktivet om nationella utsläppstak (NEC-direktivet) och direktivet om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar (IPPC-direktivet) fortsätter under 2009. I slutet av 2009 kommer dessutom det europeiska registret över utsläpp och överföringar av föroreningar (EPRT) att införas och ersätta det nuvarande europeiska registret över förorenande utsläpp (EPER).

Handling

Vi ska nå vårt mål genom att:

- tillhandahålla aktuella och kvalitetssäkrade data, om möjligt nära-realtidsdata, indikatorer och verka för effektivare åtkomst till relevanta webbplatser med data om utsläpp via SEIS, Inspire och miljöbyråns datacentral för luft,
- stödja kommissionens arbete med effektivisering av insamlingen av data om utsläpp av föroreningar och växthusgaser liksom rapporteringen enligt befintlig lagstiftning, inklusive NEC-direktivet och EU:s övervakningsmekanism för utsläpp av koldioxid och andra växthusgaser,
- producera EU:s årliga inventeringsrapport om utsläpp för FN/ECE:s konvention om långväga gränsöverskridande luftföroreningar — Long-Range Transboundary Air Pollution (LRTAP) — och NEC-direktivet och inom ramen för det gemensamma programmet för övervakning och utvärdering av den långväga transporten av luftföroreningar i Europa (EMEP) se över nationella inventeringsdata om utsläpp av luftföroreningar,
- tillhandahålla bedömningar av synergieffekter och möjliga avvägningar mellan politiska riktlinjer för minskning av utsläppen av luftföroreningar och växthusgaser liksom av politiska riktlinjers effektivitet när det gäller att minska utsläppen av viktiga föroreningar och den åtföljande effekten på luftkvaliteten,
- samarbeta nära med Eionet och andra dataleverantörer, Europeiska ämnescentrat om luft och klimatförändringar, FN/ECE:s LRTAP-konvention (särskilt EMEP, dess center för utsläppsinventeringar och prognoser liksom arbetsgrupp för utsläppsinventeringar och prognoser) samt med kommissionens tjänster (inklusive Eurostat och Gemensamma forskningscentrat),
- publicera den handbok om utsläppsinventeringar från EMEP/Europeiska miljöbyrån som uppdateras regelbundet av EMEP:s FN/ECE-arbetsgrupp för utsläppsinventeringar och prognoser på miljöbyråns webbplats, och
- ansvara för kommissionens EPRT-webbplats och IRIS-databasen samt bidra till rapporteringsverksamhet som är knuten till dessa.

1.3 Biologisk mångfald

Vårt huvudmål

Leverera information, data och analyser av biologisk mångfald i vatten, terrestra ekosystem, mark och luft via ett integrerat analysystem som stödjer varje prioriterat område. Vi ska också leverera överväganden som innefattar flera områden, inklusive uppföljning av framsteg och ta fram prognoser för möjligheten att nå de mål som definieras i relevant europeisk och internationell lagstiftning samt utvärdera effektiviteten av europeisk politik och europeiska åtgärder.

Analys

Under de kommande fem åren kommer EU:s politikområde biologisk mångfald att utvidgas på grund av en ökad medvetenhet om den biologiska mångfaldens och ekosystemtjänsternas betydelse för människors välbefinnande. Under perioden 2009–2013 kommer fokus att ligga på tre politiska prioriteringar: skydd av viktiga arter och habitat enligt fågeldirektivet och habitatdirektivet, satsning på att stoppa förlusten av biologisk mångfald inom EU till 2010 samt på rapportering om framsteg med användning av indikatorer (SEBI 2010) samt en mer långsiktig vision kring upprätthållande av sunda ekosystemtjänster med god återhämtningsförmåga (se avsnitt 2.3).

Att sammanföra dessa prioriteringar är viktigt av två skäl: dels därför att förlusten av biologisk mångfald, särskilt av arter och habitat, leder till en försämring av de "ekosystemtjänster" som naturliga system erbjuder, dels därför att dessa och många andra kopplingar mellan de tre prioriterade områdena kräver en samordnad strategi för data och analys för att undvika onödigt parallell datainsamling.

Handling

Vi ska nå vårt mål genom att:

- via SEIS, Inspire och våra miljödata center för biologisk mångfald, ekosystem och markanvändning tillhandahålla kvalitetssäkrade data som stöd för europeiska rapporteringsinsatser, främst naturdirektiven,
- producera analyser av status och trender för enskilda arter och habitat enligt relevanta artiklar i gällande gemenskapslagstiftning,
- rapportera om framstegen mot EU-mål och globala mål när det gäller att stoppa/minska förlusten av biologisk mångfald via användning av projektet för effektivare europeiska indikatorer för biologisk mångfald, SEBI 2010,
- tillhandahålla rumsanalys av konflikter och potentiella avvägningar mellan biologisk mångfald, ekonomisk utveckling och sociala mål, med särskild uppmärksamhet på klimatförändringen och naturvårdsmål,
- använda underlag och resultat från analyser som genomförts inom EU-finansierade forskningsprojekt om biologisk mångfald för Europeiska miljöbyråns regelbundna rapporter om tillstånd och utblick för miljön och Eureka 2012 (European Ecosystem Assessment), samt
- förbättra Europeiska miljöbyråns kommunikation om arter och habitat och sammanställning av dessa till indikatorer som kan användas av politiker, medborgare och medier via multimediekanaler, bland annat Europeiska gemenskapens clearingmekanism för biologisk mångfald.

1.4 Utsläpp av växthusgaser

Vårt huvudmål

Övervaka och bedöma framstegen mot EU:s politiska mål för utsläpp av växthusgaser (Kyoto och 2020), utvärdera effektiviteten av EU:s politik och åtgärder för att motverka klimatförändringen och stödja utvecklingen av långsiktiga strategier för att begränsa klimatets förändring.

Analys

Den globala uppvärmningen kommer att ha långtgående följder. Åtgärder för att motverka klimatförändringen är både tekniskt och ekonomiskt motiverade mot bakgrund av de höga kostnader en otvungen klimatförändring skulle medföra. Kyotoprotokollets mål är ett första steg, och målen ska vara uppfyllda 2012. Den viktigaste befintliga lagstiftningen för gemensamma insatserna bland medlemsstaterna är EU-systemet för handel med utsläppsrätter (ETS) med sikte på minskade utsläpp från energiproduktion och energiintensiv industri samt EU:s övervakningsmekanism för utsläpp av koldioxid och andra växthusgaser. Ytterligare betydande minskningar av de globala utsläppen av växthusgaser krävs om det mål ska kunna uppnås som EU har föreslagit för att begränsa förändringen till en maximal temperaturhöjning till 2 °C över den förindustriella nivån. En internationell överenskommelse om minskade globala utsläpp efter Kyotoavtalet tas fram inom ramen för FN:s klimatkonvention med sikte på beslut i slutet av 2009 vid FN:s klimatkonferens i Köpenhamn.

Handling

Vi ska nå vårt mål genom att:

- via SEIS och miljöbyråns datacentral för klimatförändring, data, information och indikatorer som samlas in från länder enligt relevant EU-lagstiftning, stödja europeiska rapporteringsinitiativ. Hit hör till exempel den årliga EU-inventeringen av växthusgaser, redovisning av utsläppsrätter i linje med Kyotoavtalet och EU:s lagstiftning, regelbundna uppdateringar av indikatorerna för utsläpp av växthusgaser och årliga analyser av prognoser för och effektivitet av politiska riktlinjer och åtgärder för att uppnå Kyotomålen för 2008–2012 liksom eventuella nya mål,
- tillhandahålla årlig rapportering om medlemsstaternas erfarenheter av EU:s system för handel med utsläppsrätter, utökad i riktning mot en effektivare utvärdering av systemet, användning av Kyotomekanismer och eventuellt också om andra marknader och projekt för att kompensera för koldioxidutsläpp,
- producera analyser och bedömningar av vägar för att uppnå en koldioxidsnål och "grönare" ekonomi, bland annat integrerad utblick för minskning och anpassning liksom alternativa framtidsscenarier som kopplar samman socioekonomisk utveckling, utsläpp, system för koldioxidredovisning och inverkan på vattenkvalitet, jordar, skogar och hav som koldioxidsänkor eller källor samt sekundära fördelar för luftkvalitet och folkhälsa,
- stödja kommissionens arbete med effektivisering av insamlingen av data om utsläpp av luftföroreningar och växthusgaser och rapporteringen enligt befintlig lagstiftning, inklusive NEC-direktivet och EU:s övervakningsmekanism för utsläpp av koldioxid och andra växthusgaser,
- ge stöd vid översynen av FN:s klimatkonvention och i samband med eventuella tekniska frågor som uppstår under förhandlingsprocessen kopplad till översynen, och
- skapa användarvänlig åtkomst till rapporter, data, indikatorer och annan information via miljöbyråns datacentral för klimatförändring, med tillhörande verktyg för analys och beslutsstöd.

1.5 Sötvatten

Vårt huvudmål

Stödja europeisk politik för vattenkvalitet och vattenkvantitet genom att tillhandahålla integrerade bedömningar av vattenkvalitet, vattenkvantitet och vattenanvändning, följa framstegen och tillhandahålla prognoser för arbetet mot politiska mål och kvalitetssäkringssystem med stöd av aktuella data, om möjligt nära-realtidsdata, indikatorer, modeller och analyser.

Analys

Trots förbättringar under senare år är många sötvattenskosystem i Europa fortfarande i riskzonen på grund av fortsatta utsläpp till vatten (särskilt från jordbruket), fysiska förändringar av vattenförekomster för att underlätta exempelvis navigering och vattenkraft. Tillgång och kvalitet kan också påverkas av extremhändelser och av dålig resursförvaltning med översvämningar eller torka som följd.

Inom EU ger ramdirektivet för vatten och relaterade vattendirektiv en ram för hantering av dessa utmaningar och många andra som förvaltningen av vattenresurser innebär. Den första rundan av förvaltningsplanerna för avrinningsdistrikt och relaterade åtgärdsprogram under 2009 markerar en betydelsefull gräns mellan förberedelse och handling när det gäller genomförandet av vattendirektivet. Ett korrekt genomförande kräver fortsatt samordning mellan verksamheter inom olika sektorer (jordbruk, landsbygdsutveckling, ekonomi, energi, transport, vatteninfrastruktur) och måste stödjas genom ett intensivt informationsutbyte mellan relevanta aktörer om god praxis och lämpliga, effektiva åtgärder.

Handling

Vi ska nå vårt mål genom att:

- via SEIS, miljöbyråns datacentral för vatten och vatteninformationssystemet för Europa (WISE) tillhandahålla data, information och indikatorer som samlas in från länder enligt relevant EU-lagstiftning om utsläpp till vatten, vattenkvalitet och vattenkvantitet som stöd för europeiska rapporteringsinitiativ, bland annat översynen 2012 av statusen för yt- och grundvatten i gemenskapen enligt artikel 18 i vattendirektivet,

- tillhandahålla integrerade bedömningar av vattenförorening, vattenkvantitet och politiska riktlinjers effektivitet med användning av DPSIR-ramverket, koncepten integrerad vattenresursförvaltning, ekosystemtjänster, resursredovisning, återhämtningsförmåga och rumslig kartläggning,
- tillhandahålla information och analyser inom området vattenbalanser och anpassning till klimatförändring genom ett informationssystem för vattenbrist och torka i samarbete med det Gemensamma forskningscentrat,
- tillhandahålla bedömningar av vattenprodukter och tjänster som sätter fokus på ett bredare perspektiv där även ekosystem, biologisk mångfald och inverkan från invasiva främmande arter, saltvatteninträngning i grundvattnet samt översvämning och temperaturförändringar inkluderas,
- tillhandahålla användarvänlig åtkomst till rapporter, data, inklusive nära-realtidsdata, indikatorer och information, med tillhörande analysverktyg, och
- förbättra allmänhetens förståelse för frågor som rör vattenkvalitet, vattenkvantitet och klimatförändring via interaktiva, användarvänliga multimedietjänster.

1.6 Havsmiljö

Vårt huvudmål

Stödja europeisk och internationell politik relaterad till hav och havsmiljö och genomförandet av denna genom att tillhandahålla integrerade bedömningar av tillståndet i hav och havsmiljö och bland annat belysa kopplingarna mellan de marina ekosystemens hälsa och människors välbefinnande med hjälp av aktuella data, indikatorer, modeller och analyser.

Analys

Summan av människors tryck på havsmiljön genom fiske, prospektering och utnyttjande av energi och resurser, turism, sjöfart och föroreningar ökar, och allmäntillståndet för de marina ekosystemen är dåligt i hela Europa. Klimatförändringen lägger sten på bördan genom effekter som högre temperaturer och försurning av haven, vilket redan nu minskar havens och oceanernas förmåga att ta upp växthusgaser från atmosfären och hämmar vissa marina biota. EU har nu genom strategier och direktiv antagit en "ekosystemstrategi" för sin politik i syfte att hantera mänskliga verksamheters inverkan på havsmiljön.

Ett framgångsrikt genomförande på europeisk nivå kommer att kräva en avsevärt bättre karakterisering av det aktuella läget, tidigare trender och utblick med hjälp av jämförbara data och information, bland annat om socioekonomiska drivkrafter och tryck, samt en bättre överblick över alternativen för och de miljömässiga konsekvenserna av nuvarande och framtida utnyttjande av havsmiljön och av regionala hav.

Handling

Vi ska nå vårt mål genom att:

- tillhandahålla stöd via SEIS, miljöbyråns datacentral för vatten och vatteninformationssystemet för Europa (WISE) i syfte att klarlägga behoven av övervakning och bedömning, fastställa, effektivisera och förbättra åtkomsten till nya dataflöden om havsmiljön, information och indikatorer enligt relevant EU-lagstiftning, särskilt enligt ramdirektivet om en marin strategi och ramdirektiven för vatten (kustvatten),

- stärka miljöbyråns ramverk för marina bedömningar genom förbättrad täckning av DPSIR-komponenterna med användning av bättre indikatorer och genom integrering av aspekter av strategin för ekosystemtjänster (t.ex. ekonomisk värdering), det sjöfartspolitiska initiativet med ett europeiskt nätverk för havsobservation och data (EMODNET), Inspire, utblick och scenarier,
- bidra till att utveckla de viktigaste havstjänsterna inom GMES,
- öka synergierna med FN-konventioner och regionala marina konventioner, forskarsamhället och det organiserade civila samhället när det gäller miljöbyråns utveckling av integrerade havsmiljöbedömningar för att säkerställa att dessa bättre avspeglar betingelserna i de olika regionala europeiska haven, och
- producera integrerade bedömningar av havsmiljön och av EU-politikens effektivitet, bland annat när det gäller biologisk mångfald, vattenkvalitet, fiske- och havsfrågor, status och värde av produkter och tjänster från havsekosystem under olika scenarier som är relevanta för EU:s politik. Vi ska också bidra till havsmiljöbedömningar av Östersjön under det svenska ordförandeskapet 2009, av Horizon 2020 i Medelhavet under det spanska ordförandeskapet 2010, av Arktis för ministerrådet, det Arktiska rådet och Nordiska rådet samt för Eureca 2012.

Strategiområde 2 — Tvärgående teman

Efterfrågan på tvärgående integrerade analyser ökar som en följd av den ökade insikten om att omvärlden är stadd i snabb förändring. Europas konsumtions- och produktionsmönster, deras inverkan på klimatförändringen och den biologiska mångfalden, hur de betjänas av ekosystem i hela världen och hur mönstren kan anpassas inför de förändrade betingelserna står utan tvekan i fokus. Därmed ökar kraven på kopplad information om alla dessa processer. I en globaliserad ekonomi där individer, företag och regeringar har global räckvidd kan många olika typer av politik påverka naturmiljöns återhämtningsförmåga och de resurser den tillhandahåller, oavsett om det gäller på land eller till havs.

Från transport till energi, från jordbruk till handel, från turism till människors välbefinnande: all mänsklig verksamhet kan ge en kaskad av oavsiktliga konsekvenser med potential att leda till snabba, icke-linjära förändringar och tröskeffekter i naturmiljön. Många osäkerheter lurar bakom dessa realiteter och påverkar hur olika verksamheter och naturmiljön utvecklas. I vilket fall står det klart att miljö och ekonomi hittills inte har varit jämbördiga parter.

Övergripande mål för 2009–2013

Stödja utveckling av policys och utvärdering inom tvärgående teman genom att:

- bygga vidare på de resultat som uppnåddes under strategiperioden 2004–2008 när det gäller de metoder och analyser som behövs för att generera tvärgående bedömningar, till exempel rumsanalys, effektindikatorer, utblick och scenarier, utvärderingar av politisk effektivitet och ekonomi,

- använda dessa metoder för större effekt inom ett urval av tvärgående teman inom detta strategiområde, till exempel sektorsintegrering, klimatförändring, hållbar konsumtion och produktion, inom politiken för sjöfart, regional utveckling samt för ekonomisk och social sammanhållning,
- fästa särskild uppmärksamhet vid frågor som är prioriterade för SOER 2010, Eureka 2012 och IPCC 2013, och
- bygga upp allianser och kapacitet inom våra nätverk för att göra tvärgående analyser och bedömningar inom ramen för SEIS.

Arbetet är indelat i tio övergripande tvärgående teman som sträcker sig över EU:s hela politiska landskap och miljö:

- **Klimatförändringens inverkan**
- **Sårbarhet och anpassning**
- **Ekosystem**
- **Miljö och hälsa**
- **Havspolitik**
- **Hållbar konsumtion, produktion och avfallshantering**
- **Markanvändning**
- **Jord- och skogsbruk**
- **Energi**
- **Transport**

2.1 Klimatförändringens inverkan

Vårt huvudmål

Bidra direkt till utvecklingen av EU:s politik när det gäller klimatförändringens inverkan genom att förfina relevanta indikatorer, producera bedömningar, i kombination med socioekonomiska faktorer i Europa, genom användning av tidigare trender, skattning av nuläget, rumsanalys, framåtsyftande bedömningar och analys av politisk effektivitet, inklusive ekonomiska aspekter.

Analys

Klimatförändringens inverkan på naturresurser och mänsklig verksamhet förväntas fortsätta, trots intensiva insatser för att minska utsläppen av växthusgaser. Även om EU:s mål att begränsa temperaturhöjningen till högst 2 °C uppnås går många effekter inte att stoppa. Klimatförändringen är ett ytterligare tryck på naturliga och mänskliga system som redan är utsatta på grund av globaliseringen och en ökande konsumtion över hela världen.

År 2008 producerade Europeiska miljöbyrån i samarbete med Gemensamma forskningscentrat och WHO sin rapport om klimatförändringens inverkan utifrån över 40 indikatorer. Rapporten omfattade såväl fysiska, biologiska som hälsorelaterade effekter. Slutsatsen var att de förändringar som är kopplade till klimatförändringen är utbredda och ökande ur alla aspekter. Data från olika globala program för observation och in situ-mätningar visar också att vi upplever betingelser som är sämre än de mest pessimistiska uppskattningarna enligt IPCC 2007-rapporten.

Handling

Vi ska nå vårt mål genom att:

- förbättra och förvalta information, data, indikatorer och modeller som gäller klimatförändringens inverkan vid vår miljödatacentral för klimatförändring och koppla detta till information och data vid miljödata centerna för vatten, biologisk mångfald och markanvändning,
- producera en serie bedömningar av klimatförändringens inverkan och relaterade bedömningar inom tematiska områden kopplade till bredare strategier för miljö och hållbarhet för SOER 2010- och Eureka 2012-bedömningarna. Vi ska också regelbundet uppdatera en indikatorbaserad bedömning av klimatförändringens inverkan i Europa som svar på en framväxande efterfrågan av stöd i det avseendet,
- samarbeta med forskargrupper över hela Europa för att förbättra regionaliseringen av framtidsstudier av klimatförändringens inverkan,
- i samarbete med ECMWF utveckla modeller och data för att skapa ett nedskalat klimatarkiv för historisk skattning av och prognoser för Europas klimat i subregional skala, och
- skapa flerspråkiga, användarvänliga multimedieprodukter om omfattningen av klimatförändringens inverkan.

2.2 Sårbarhet och anpassning

Vårt huvudmål

Stödja utvecklingen av EU:s politik och europeisk politik för sårbarhet och anpassning liksom för förebyggande insatser och hantering av katastrofer genom att tillhandahålla onlineåtkomst till relevant miljöinformation, observationer för snabb rumslig kartläggning och verktyg för beslutsstöd samt via SEIS-och GMES-tjänster hjälpa medlemsstaterna uppfylla sina mål för hantering av klimatförändringens inverkan, anpassning, sårbarhetskartläggning och förebyggande insatser och hantering av katastrofer.

Analys

Naturresursers och mänskliga verksamheters sårbarhet ökar i Europa som en följd av klimatförändringen. Effekterna är bland annat en intensifiering av extrema temperaturer, nederbörd, översvämningar, stormar, torka, skogsbränder, intensiv markanvändning, industriell utveckling, expansion av stadsområden, uppbyggnad av infrastruktur och förlust av biologisk mångfald. I EU:s grönbok från 2007 om anpassning till klimatförändring betonas den ökade risken för skador på människor, infrastruktur och miljö inom EU. Även behovet av tidig handling och politisk reaktion framhålls.

Ett femårigt program om inverkan, sårbarhet och anpassning genomförs inom ramen för FN:s klimatkonvention. En ny internationell överenskommelse som ska gälla efter Kyotoavtalet håller på att utvecklas vilken inkluderar ansvar och åtgärder för anpassning till klimatets förändring. Enligt planen ska beslut tas i slutet av 2009 i Köpenhamn.

Kommissionen förbereder nu en vitbok med alternativ för att integrera frågan om anpassning i EU:s politik i de mest sårbara regionerna. Kommissionen planerar också ett meddelande om ett gemenskapsinitiativ inom området förebyggande av katastrofer som syftar till att sammanföra information på ett mer systematiskt sätt som stöd för insatser inom hela EU-området.

Handling

Vi ska nå vårt mål genom att:

- samla in, förvalta och bedöma politiskt relevanta data på europeisk nivå för en gränsöverskridande kartläggning av miljömässig sårbarhet i EU och dess grannländer i samarbete med andra europeiska organisationer (dvs. GD Miljö, Gemensamma forskningscentrat, EMSA och ESA),
- rapportera om nationella planer för anpassning till klimatets förändring och tillhandahålla vägledning och stöd för informationsutbyte om regionalt förebyggande arbete, strategier för förvaltning och anpassning och bästa praxis,
- bedöma miljökonsekvenserna av naturkatastrofer och industriolyckor i Europa liksom av befintliga åtgärder för att förebygga och hantera sådana samt komplettera den information om ekonomisk förlust och sociala konsekvenser som sammanställs av andra organisationer,
- stödja inrättandet av en Europeiska gemenskapens clearingmekanism för informationsutbyte och bästa praxis när det gäller förebyggande och hantering av katastrofer. Mekanismen utvecklas via ett nätverk av relevanta aktörer inom området i hela Europa, och
- utveckla en prototyp för en Europeiska gemenskapens clearingmekanism för klimatförändringens inverkan, sårbarhet och anpassning för att ge åtkomst till europeiska klimatförändringsdata och scenarier med information om åtgärder och god praxis, inklusive ekonomiska kostnader. Mekanismen ska kopplas till miljöbyråns datacentral för klimatförändring och vara förenlig med en clearingmekanism för förebyggande och hantering av katastrofer.

2.3 Ekosystem

Vårt huvudmål

Stödja införlivandet av ett system som tar hänsyn till ekosystem och ekosystemtjänster vid utvärdering av nuvarande och framtida tematisk EU-politik och sektorsutveckling samt inom miljöbyråns indikatorramverk, rapporteringsuppdrag och integrerade bedömningar, till exempel SOER 2010 och Eureka 2012.

Analys

Ekosystemtjänster representerar omvandling av ett antal naturtillgångar till produkter som människor behöver, drar nytta av och sätter värde på. Ekosystemtjänsterna innefattar *tillhandahållande tjänster* — produkter som erhålls från ekosystem, bland annat genetiska resurser, livsmedel, fibrer och sötvatten, reglerande tjänster — fördelar som uppnås genom reglering av ekosystemprocesser, bland annat översvämnings- och sjukdomskontroll, klimat, vattenhälsa och människors hälsa, *kulturella tjänster* — bland annat abstrakt nytta som rekreation, estetiska värden och andliga värden, samt *understödjande tjänster* — processer som möjliggör fortsatt tillhandahållande av alla övriga ekosystemtjänster, bland annat produktion av biomassa, ren luft, näringsämneskretslopp och vattenkretslopp.

Ekonomiska marknader, regeringspolitik och metoder för markanvändning tar inte tillräcklig hänsyn till ekosystemtjänsterna, och därför finns det risk för att många av dem går förlorade eller tappar sin återhämtningsförmåga. En vidare tillämpning av begreppet ekosystemtjänster i Europa, kopplat till uppföljningen av *2005 Millennium Ecosystem Assessment* och G8+5-initiativet inför mötet 2010 om konventionen om biologisk mångfald med inriktning på ekosystemens och den biologiska mångfaldens ekonomi, kommer att ge starka ekonomiska argument. Argument som dels kan förändra politiska prioriteringar och finansieringen på det miljöpolitiska området, dels väcka uppmärksamhet hos andra berörda parter från olika sektorer och göra dem medvetna om den ekonomiska vikten av en förändring.

Handling

Vi ska nå vårt mål genom att:

- producera Eureka 2012, den första ekosystembedömningen för Europa som är

avsedd att ge underlag för uppföljningen av milleniebedömningen av ekosystem,

- stödja ekosystemens och den biologiska mångfaldens ekonomi (TEEB), milleniebedömningen av ekosystem och FN:s miljöprogram (UNEP) globala reforminitiativ "Green New Deal" när det gäller resursredovisning, dokumentation av ekosystems återhämtningsförmåga och tillhandahållande av analyser av ekosystemvärdering,
- öka medvetenheten om värdet och användningen av naturresurser genom analyser av marknadsbaserade mekanismer för ekosystemtjänster,
- förbättra kunskaperna om gränsvärden och återhämtningsförmåga hos Europas ekosystem, särskilt i relation till klimatförändringen, till exempel koldioxidupptag, tropisk dynamik, tillhandahållande och fragmentisering av landskapet,
- maximera användningen av befintliga data och tekniker för rumsmodellering för att stödja analys av ekosystemtjänsters hälsa och återhämtningsförmåga dels inom Europa, dels globalt uttryckt som Europas fotavtryck och framväxande sektorsbehov,
- uppdatera Europeiska miljöbyråns indikatorramverk, bland annat SEBI 2010, med en strategi inriktad på ekosystemtjänster och integrera dem i miljöbyråns bedömningar, och
- erbjuda informations- och utbildningsmaterial om ekosystemtjänster för allmänheten, politiker och forskare via multimediekanaler, bland annat den europeiska clearingmekanismen för biologisk mångfald.

2.4 Miljö och hälsa

Vårt huvudmål

Tillsammans med OECD, Eurostat, Gemensamma forskningscentrat och EU:s myndigheter genomföra olika bedömningar och datainsamlingar för att stödja utvecklingen av politik med inriktning på att minska negativa effekter på människors hälsa av föroreningar, kemikalier och olika tekniska processer. Fokus kommer också att ligga på studier som belyser behovet av tidigt insatta åtgärder och fördelarna med förebyggande åtgärder och försiktighetsåtgärder.

Analys

Miljökvaliteten och dess koppling till människors hälsa är en av prioriteringarna för det sjätte miljöhandlingsprogrammet. Detta återspeglas också i gemenskapens nya handlingsprogram för 2008–2013 inom hälsoområdet, EU:s handlingsplan för miljö och hälsa 2004–2010, den förnyade EU-strategin för hållbar utveckling och WHO:s handlingsprogram för barns hälsa och miljön. I halvtidsutvärderingarna av dessa program beskrivs de framsteg som har gjorts, men det påpekas också att det finns ett stort behov av intensivt arbete i framtiden.

Vid ministerrådsmötet nyligen underströk hälsovårdsministrarna behovet av insatser i ett tidigt skede, fördelarna med förebyggande åtgärder och försiktighetsåtgärder liksom behovet av att utveckla verktyg för att förutse, förebygga och reagera på potentiella hot från framväxande och återkommande områden, till exempel nanoteknologi, och att intensifiera berörda parter deltagande genom sektorsövergripande partnerskap på alla nivåer. Ministrarna efterfrågade också information om miljödeterminanter med positiv inverkan på hälsan, till exempel miljöer med stor biologisk mångfald, icke-motoriserade transportmedel och hållbara boendeförhållanden.

Handling

Vi ska nå vårt mål genom att:

- förbättra åtkomsten till information om miljö, hälsa och kemikalier, bland annat genom vidareutveckling av indikatorer, rumsanalyser och länkar till SEIS och GMES,
- testa olika metodologiska strategiers tillämplighet, bland annat bioövervakning, för att bedöma både negativa och positiva effekter av föroreningar (bland annat plaster, ämnen som orsakar endokrina störningar, genmodifierade grödor som bränsle och för fiberproduktion) i miljön och i ekosystemen (bland annat i utomhus- och inomhusluft, vatten och mark) när det gäller ekosystemens funktion och människors hälsa och välbefinnande,
- granska miljöbelastningen från föroreningar och kemikalier, bland annat med avseende på faktorer som ålder, socioekonomisk status och migrationsbakgrund,
- tillhandahålla fullständiga underlag för alla större bedömningar som miljöbyrån ska genomföra, inklusive SOER 2010 och Eureka 2012, byråns regionala bedömningar och olika internationella rapporter och bedömningar, till exempel FN:s ministerkonferens på temat "Miljö för Europa",
- producera en rapport om Bradford-Hill-arbetet med kausalitetskriterier inom miljö- och hälsoområdet,
- samarbeta med nyckelpartner om betydelsefulla interinstitutionella processer inom EU och om större evenemang och möten, till exempel WHO:s ministerkonferens och EUPHA:s konferens 2009, och
- förbättra verktygen för beslutsstöd för hantering av osäkerhet, risk, okunnighet och försiktighetsåtgärder när det gäller viktiga miljö- och hälsofrågor.

2.5 Havspolitik

Vårt huvudmål

Förbättra samarbetet och stödja verksamheten när det gäller information och data som rör EU:s havspolitik och som gör det möjligt att identifiera, utnyttja och granska ekonomiska data om maritim verksamhet, genomföra bedömningar av fysisk planering av hav- och havsområden och samarbeta med källorganisationer för att integrera relevant miljöinformation.

Analys

EU:s havspolitik och dess miljöpelare, ramdirektivet om en marin strategi, placerar en ekosystembaserad strategi i centrum för ett integrerat politiskt initiativ i frågor som rör oceaner, hav och kustområden. Strategin tar hänsyn till den stora miljöpotentialen hos Europas hav och kustområden när det gäller leverans av livsviktiga ekologiska tjänster inför det ökande trycket från klimatförändringen och intensifieringen av vitt skilda och konkurrerande ekonomiska verksamheter (bland annat sjöfart, fiske, energi, resursutnyttjande) i hela det europeiska havsområdet.

Nya och mer omfattande övervaknings- och analysmetoder krävs nu för integrerade bedömningar. Metoderna kommer att bygga på teknisk utveckling och informationssystem som redan är på väg, till exempel en europeisk havsatlas och specifikt stöd till EMODNET med dess länkar till WISE-marine och SEIS. Detta arbete kommer att bidra till att koppla samman källorganisationer och ge onlineåtkomst och delad åtkomst till nödvändiga data som stöd för fysisk planering av hav och havsområden och rapportering om miljösituationen.

Handling

Vi ska nå vårt mål genom att:

- fastställa en gemensam metodik för såväl multidimensionell (till exempel det marina landskapet på havsbotten) som funktionell (till exempel energipotential, skydds-zoner) kartläggning av europeiska hav som ett bidrag till den europeiska havsatlasen och tillhandahålla rumsligt relevanta bedömningar och underlag för den marina modulen av vatteninformationssystemet för Europa (WISE-marine),

- harmonisera karakteriseringen vid kartläggning av havsbotten och habitat i linje med EUNIS-kompatibel storskalig kartläggning och klassificering,
- genomföra analyser av ekosystemredovisning för marina ekosystem i förhållande till socioekonomisk verksamhet,
- bidra till plattformen för rumslig information i WISE för datainsamling, datagranskning och diskussion som ansluter till EMODNET,
- tillhandahålla den maritima delen och stödja den integrerande strategin i det annoterade utkastet till havs- och havsmiljöfrågor i SOER 2010, med fokus på utvärdering av effektiviteten av politik och praxis när det gäller fysisk planering av hav och havsområden,
- bidra till bedömning av relevant havspolitik som underlag inom närliggande områden (till exempel turism och transport) och av andra regionala aspekter för den sammanfattande tvåårsrapporten för Horizon 2020, strategin för Östersjöområdet under det svenska ordförandeskapet 2009 samt det spanska ordförandeskapet 2010, och
- skapa användarvänlig åtkomst till rapporter, data, indikatorer och annan information via miljöbyråns datacentral för vatten, med tillhörande analysverktyg.

2.6 Hållbar konsumtion, produktion och avfallshantering

Vårt huvudmål

Stödja insatser på global nivå, EU-nivå och nationell nivå för hållbar konsumtion, produktion och hantering av resurser och avfall genom att stärka analysbasen. Det ska ske via utveckling och användning av handlingsplanen för hållbar konsumtion och produktion samt andra strukturella indikatorer, livscykelanalys, miljöredovisning, integrerade bedömningar, utblick och scenarier, med fokus särskilt på boende, livsmedel, rörlighet och turism/rekreation.

Analys

Det blir allt mer uppenbart att vi som européer måste ta ansvar för miljöeffekterna av våra konsumtions- och produktionsmönster och deras miljöeffekter i andra delar av världen under produkternas hela livscykel. En hållbar hantering av materialresurser och avfall ingår som en integrerad del.

Betydelsen av en hållbar konsumtion och produktion (SCP), vilket innefattar avfallsproduktion och resursutnyttjande, avspeglas i politiska prioriteringar och planer, särskilt i UNCSD-översynen 2010–2011 av hållbar konsumtion och produktion och avfall, EU:s handlingsplan för hållbar konsumtion och produktion och en hållbar industripolitik, annan avfallspolitik för EU, inklusive översynen av ramdirektivet för avfall och nationell politik för en hållbar konsumtion och produktion, resurser och avfall. Hållbarhetens betydelse avspeglas också i ett ökat intresse inom företagsvärlden för företagens sociala ansvar, effektivt resursutnyttjande och miljöledningssystem liksom i ett tydligare fokus på hållbara konsumtionsmönster i hela Europa.

Handling

Vi ska nå vårt mål genom att:

- producera och förvalta indikatorer för hållbar konsumtion och produktion, avfalls- och resurshantering via SEIS och Eurostats miljödata center,
- stödja genomförandet av EU:s handlingsplan för hållbar konsumtion och produktion, EU:s tematiska strategier, nationell politik för hållbar konsumtion och produktion, den globala Marrakechprocessen för hållbar konsumtion och produktion och UNCSD-översynen av hållbar konsumtion och produktion genom utvärderingar av politikens effektivitet och integrerade bedömningar av miljökonsekvenserna av produktion och konsumtion i Europa och i andra delar av världen,

- i nära samarbete med Eurostat, Gemensamma forskningscentrat, OECD och FN satsa ytterligare på vidareutveckling av samordning av ekonomisk redovisning och miljöredovisning,
- genomföra livscykelanalyser, analyser av resurstillgång och produktivitet, renare produktion och miljöeffektiva produkter,
- utveckla utblick och scenarier för hållbar konsumtion och produktion i Europa,
- stödja genomförandet av ramdirektivet för avfall och den tematiska strategin för förebyggande och återvinning av avfall genom analyser av olika avfallsflöden,
- samarbeta med såväl stora som små och medelstora företag om utbyte av erfarenheter av och god praxis för hållbara affärsstrategier, företagens sociala ansvar, EMAS och detaljhandels roll,
- intensifiera arbetet med hållbar produktion och miljöinnovation i samarbete med OECD,
- stödja grannländerna när det gäller hållbar konsumtion och produktion och behovet av avfallsinformation, särskilt Medelhavsländer inom Horizon 2020-initiativet och länder i västra Balkan som samarbetar med miljöbyrån, och
- förbättra kommunikationen med politiker och konsumenter om hur man begränsar konsumtionens miljökonsekvenser och utvecklar alternativ för mer hållbara produkter.

2.7 Markanvändning

Vårt huvudmål

Att informera politiker, yrkesverksamma inom berörda områden och allmänheten om hur det allt intensivare utnyttjandet av markresurser leder till konflikter och potentiellt oåterkalleliga förändringar. Det ska ske via en analytisk plattform baserad på rumsanalys inriktad på modellering av markanvändning, integration av socioekonomisk statistik och högupplöst markinformation och andra tjänster för att granska urbaniserings- och markanvändningsprocesser.

Analys

EU:s nya Lissabonfördrag betonar att ett politiskt verktyg för samordning, koherens och synergi inom sektorspolitiken är nödvändigt för en hållbar fysisk utveckling och ett flernivåstyre av den europeiska kontinenten. Det första handlingsprogrammet för genomförandet av den territoriella agendan syftar särskilt till att utveckla en robust kunskapsbas och bedömningar av status, perspektiv, trender och politiska effekter inom hela det mångskiftande europeiska territoriet.

Under det senaste årtiondet har miljöbyrån analyserat konflikter till följd av konkurrens om utrymme och användningen av markresurser i Europa och observerat att problemen sannolikt kommer att förvärras. Till faktorer som ökar risken för konflikter hör urbanisering, ökade transporter, förskjutningar av prioriteringar inom jordbruket, nya former av turism, sociala ambitioner när det gäller rörlighet och boende, demografi och kontinuerliga förändringar av det territoriella landskapet på grund av klimatförändringen, en utveckling som i sin tur innebär ett hot mot den ekologiska och sociala återhämtningsförmågan.

Handling

Vi ska nå vårt mål genom att:

- integrera alla relevanta geofysiska datauppsättningar och uppgifter på europeisk nivå via SEIS, Inspire och datacentralen för markanvändning, bland annat en operativ databas med bullerkartor och bullerdata som en del av ReportNet-tillämpningen av direktivet om bedömning och hantering av omgivningsbuller,

- arbeta med ESPON 2013 för att definiera och testa en ny uppsättning territoriella indikatorer som stöd för fysisk planering och förståelse av olika utvecklingsperspektiv,
- tillhandahålla bedömningar av Europas territoriella utveckling med användning av avancerad teknik för rumsanalys, tidigare trender, skattning av nuläget, framtidsinriktade bedömningar, analys av politikens effektivitet inklusive ekonomi för olika vägar, i samarbete främst med GD Regio, Gemensamma forskningscentrat och Eurostat,
- samarbeta med Eurostat, FN och nationella statistikorgan för att säkerställa att mark-, vatten- och ekosystemredovisning som leds av miljöbyrån blir en global standard inom FN:s ramverk för miljöredovisning,
- utnyttja den slutförda 2006 Corine-marktäckningsinventeringen och relaterade databaser till fullo, särskilt den högupplösta informationen om hårdgörning av mark,
- stödja utvecklingen av marktjänsterna inom GMES och globala observationssystem, och
- genomföra utvalda regionala och tematiska bedömningar (till exempel av stads-, bergs- och landsbygdsområden, turism, transport och bullerkartläggning, inverkan av jorderosion, prissättning och beskattning av mark) och tillhandahålla underlag för SOER 2010 och Eureka 2012.

2.8 Jord- och skogsbruk

Vårt huvudmål

Tillhandahålla integrerade analyser av trender för markanvändning inom jord- och skogsbruk genom bedömningar av näringarnas aktuella och framtida inverkan på vatten, jordar, luftkvalitet, biologisk mångfald och landskap. Detta kommer att göra det lättare att bedöma effekten av nya sociala ambitioner och av demografiska och tekniska trender på naturmiljön och utgöra en grund för politisk utvärdering och återkoppling till relaterad sektors- och miljöpolitik.

Analys

Användningen av jordbruks- och skogsmark i Europa för produktion av råmaterial (livsmedel, foder, biomassa för energi- och materialändamål) kommer att intensifieras under de kommande årtiondena. Skälet är nya behov, tekniska framsteg (till exempel enzymatisk nedbrytning av cellulosamaterial, modifiering av livsmedels egenskaper, växtförädling, inklusive genetiskt modifierade organismer, med mera) och förändringar av jordbruksmetoder. Skogs- och jordbruk levererar i allt större utsträckning produkter till slutanvändning inom bygg- och energisektorn samt biomaterial, vilket ökar trycket på den tillgängliga markarealen. De förväntade effekterna av klimatförändringen och markomställningen för stads- och tjänstesektorerna kommer att ytterligare öka trycket på vatten- och markresurser och påverka den biologiska mångfalden, landskapen och luftkvaliteten.

Miljöbyrån har arbetat för att ta fram jordbruksmiljöindikatorer, utvecklat begreppet jordbruksmark med stort naturvärde och undersökt politisk samordning, till exempel med avseende på bioenergiproduktion.

Handling

Vi ska nå vårt mål genom att:

- integrera ekonomiska och biofysiska modeller och data för att bedöma drivkrafterna bakom miljökonsekvenserna av socioekonomiska trender och ge underlag till debatter om sektorspolitik när det gäller jordbruket och landsbygdens utveckling,
- i samarbete med kommissionens tjänster och FN:s miljöprogram (UNEP) utöka sektorsrelaterade indikatoruppsättningar, rumsanalyser och databaser om jordbrukspraxis och trender för ny markanvändning, till exempel de kombinerade effekterna av livsmedels-, foder- och biomasseproduktion på vattenresurser, användningen av gödnings- och bekämpningsmedel samt data om odlingsmetoder och djurstallar,
- genomföra bedömningar av kritiska områden såsom den koldioxidbalans som är kopplad till förändrad markanvändning, både inom Europa och globalt, samt undersöka miljökonsekvenserna av främmande arter och genetiskt modifierade grödor, särskilt när det gäller bioenergi och fibrer, och
- stödja insatserna för att utveckla miljö- och ekosystemredovisning som underlag för analyser av anpassning till och lindring av klimatförändringen och tillhandahålla dessa som underlag för miljöbyråns bedömningar, bland annat Eureka 2012 och SOER 2010.

2.9 Energi

Vårt huvudmål

Utifrån aktuella data, modeller och indikatorer tillhandahålla integrerade bedömningar och analyser av hur förändringar av politik och verksamhet inom energisektorn bidrar till att begränsa klimatets förändring, påverkar människors hälsa och miljön, kostnader och nytta liksom bedömningar av arbetet med att uppnå politiska mål och miljöeffektivitet.

Analys

Energipolitiken kommer att fortsätta spela en central roll när det gäller att motverka klimatförändringen, liksom för att säkra Europas tillgång till energi. Energiproduktion och -konsumtion, inklusive förnybara energikällor som bioenergi, har betydande effekter på människors hälsa liksom på miljön genom utsläpp av luftföroreningar, avfallsproduktion, markskador, oljeutsläpp med mera. Kommissionen håller på att vidareutveckla den lagstiftning inom energi- och klimatområdet som godkändes i december 2008, bland annat i fråga om åtgärder för att uppnå målen till 2020 om förnybar energi, vägtransportbränslen och energieffektivitet. Hit hör också inrättande av ett ramverk för avskiljning och lagring av koldioxid samt utveckling av demonstrationsanläggningar. Ytterligare insatser görs också när det gäller energieffektivitet, minskad efterfrågan på energi, fortsatt utveckling av en verklig inre energimarknad, stimulans av energiforskning och teknikutveckling samt förbättring av det internationella samarbetet i energifrågor. De europeiska insatserna på detta område är nära kopplade till dem i resten av världen.

Handling

Vi ska nå vårt mål genom att:

- utveckla och förvalta energi- och miljöindikatorer och bästa praxis baserat på nationella data och information som lämnas av miljöbyrån, Internationella energiorganet (IEA), FN:s miljöprogram (UNEP), Eurostat och andra tjänster från kommissionen,
- i samarbete med kommissionen, FN:s miljöprogram, forskar- och företags samhällena bedöma miljömässiga begränsningar och fördelar av teknik för förnybar energi, spridning av ny energiteknik och nya energikällor, inklusive biobränslen och användning av torvmossor, samt avskiljning och lagring av koldioxid,
- tillhandahålla regelbundna uppdateringar av energi- och miljöindikatorer, inkluderat ekonomiska subventioner, samt underlag för miljöbyråns integrerade bedömningar, och
- bedöma energiproduktionens och -konsumtionens miljötryck, inklusive energieffektivitet och efterfrågeinriktade strategier, val av bränslen, lindring av klimatförändringen/vägar till energitrygghet. Bedömningarna inkluderar även kostnaderna för, nyttan med och möjliga avvägningar när det gäller miljöaspekter, till exempel vatten och biologisk mångfald.

2.10 Transport

Vårt huvudmål

Bedöma transporterens effekt på människors hälsa och miljön med hjälp av transport- och miljöindikatorer, modeller och scenarier. Detta inkluderar bland annat att följa framstegen mot miljörelaterade politiska mål för transporter och visa på möjliga nya lösningar för hållbara transportmönster.

Analys

Transport är en integrerad del av de flesta verksamheter som tillsammans utgör grunden för ett lands BNP. Transportvolymerna växer mer eller mindre parallellt med ekonomin och påverkar därmed ett antal miljöfrågor, varav klimatförändring, habitatförlust, buller och luftföroreningar är de viktigaste. Även om ökningen av utsläppen av växthusgaser från transportsektorn har gått något långsammare under den senaste tiden visar prognoserna på en betydande ökning om inga ytterligare åtgärder genomförs.

EU överväger därför ett urval av politiska riktlinjer och åtgärder, exempelvis att inkludera flyget i EU:s system för handel med utsläppsrätter, minskning av CO₂-utsläpp från bilar och avgiftssystem för infrastruktur. Vi bör dock undvika att enbart associera transporter med klimatförändring. Paketet för "grönare" transporter (Greening Transport Package) är ett steg mot att bredda diskussionen.

Utvecklingen av transportpolitiken styrs i hög grad av målet att skapa ett mer "hållbart transportsystem", med framkomlighet och rörlighet i centrum. I nuläget är dock dessa villkor inte funktionsdugliga och bidrar heller inte till en bättre miljö. Det finns ett behov av att utveckla sektorspecifika mål som svar på ambitiösa mål för utsläppen av växthusgaser. För att säkerställa eventuella positiva bieffekter bör dessa mål också omfatta de viktigaste aspekterna av ett "hållbart transportsystem" (utsläpp av luftföroreningar, buller, habitatförlust med mera).

Handling

Vi ska nå vårt mål genom att:

- förvalta, utveckla och effektivisera transport- och miljöindikatorer och samarbeta med Eurostat, ITF/OECD och kommissionen för att stödja miljöbyråns datainsamling via Eionet-partner, särskilt inom områdena bedömning av buller från transporter, markanvändning och mönster för varutransporter,
- producera indikatorbaserade bedömningar av transportsektorns framsteg när det gäller att integrera miljöhänsyn och använda dessa i miljöbyråns regelbundna, integrerade och tvärgående bedömningar,
- analysera trafikens bidrag till luftkvalitet och buller i Europas städer,
- bygga upp geografiskt specifika inventeringar av utsläpp från transporter,
- bidra med information till förbättringen av den internationella flygtrafikens och sjötransporternas miljöprestanda och införlivandet av dem i den globala klimatöverenskommelse som ska gälla efter Kyotoavtalet genom att tillhandahålla relevant information med fokus i huvudsak på utsläpp av luftföroreningar och växthusgaser, och
- i samarbete med transportbranschen, Gemensamma forskningscentrat och kommissionens tjänster utveckla scenarier för ett hållbart transportsystem, granska energieffektivitet, hållbar rörlighet och framkomlighet samt synergieffekter med grannskaps- och distriktsutveckling. Det ska ske genom att identifiera och karakterisera olika möjliga åtgärder, tekniska möjligheter, alternativ för att styra efterfrågan liksom användarbeteende.

Strategiområde 3 – Integrerad miljöbedömning

Det finns en ökande efterfrågan på bidrag till eller genomförande av miljöbedömningar från olika geografiska områden i Europa, i grannländerna liksom globalt. Bedömningarna behövs för att bidra till att utforma, stödja och utvärdera framstegen inom ett brett urval av politiska processer. Önskemålen om att även ekonomisk information, framtidsinriktade perspektiv och osäkerheter ska tas med i bedömningarna har också blivit mer uttalade. Denna ökning av antalet och omfattningen av bedömningar leder dock till ineffektivitet, överlappningar och inkonsekvenser, vilket kan göra bedömningarna mindre effektiva.

Enligt sin inrättandeförordning ska Europeiska miljöbyrån vart femte år publicera en rapport om tillstånd och utblick för miljön i Europa. Nästa rapport ska publiceras 2010. Sedan miljöbyrån inrättades har även fyra paneuropeiska bedömningar publicerats som täcker länderna i Östeuropa, Centralasien och Kaukasus, två med fokus på Medelhavet och två med fokus på Arktis. Dessutom har byrån intensifierat arbetet med scenarioutveckling och framtidsstudier, ekonomisk utvärdering och historiska analyser av miljö- och hälsofrågor för att underlätta utarbetandet av politik och beslutsfattandet under betingelser som är mycket osäkra och komplexa.

Under de kommande fem åren kommer miljöbyrån att leverera sin femåriga huvudrapport med bedömningar och tillsammans med sina partner utveckla och bidra till andra regionala, paneuropeiska och globala bedömningar. Byrån kommer också att tillhandahålla en solid grund för EU:s miljöhandlingsprogram.

För att säkerställa att bedömningarna fungerar som stöd för beslutsprocesser och utvecklingen av politiken kommer större tyngd att läggas på fyra element:

- Integrerad miljöpolitisk analys och bedömningar av nationell och regional politik samt nationella och regionala åtgärder för att skydda miljön. Exempel på viktiga områden är transport och infrastruktur, jordbruk (bioteknik och transgena organismer), energi och industri (hållbar produktion och konsumtion samt nanoteknik), inom den finansiella sektorn (försäkringar) och inom handeln (distribution).
- Beslutsfattande under riskabla, osäkra och komplexa förhållanden samt användning av verktyg för beslutsstöd.
- Tillhandahållande av fler sociala och ekonomiska analyser för att bidra till att göra miljökopplingarna till en naturlig del av samhällstänkandet.
- Intensifiera användningen av scenarier och andra framtidsinriktade metoder för att stödja utvecklingen mot en hållbar framtid.

Aktiviteterna inom detta strategiområde kan grupperas i fem teman:

- **Integrerad miljöbedömning**
- **Regional och global bedömning**
- **Beslutsstöd**
- **Ekonomi**
- **Strategisk framtidsplanering**

3.1 Integrerad miljöbedömning

Vårt huvudmål

Utveckla, publicera och förmedla en rapport av högsta kvalitet år 2010 om tillstånd och utblick för miljön i Europa och tillsammans med våra nätverk och partners fastställa en långsiktig strategi för att samordna framtida globala, regionala, tematiska och sektoriella bedömningar och rapporter.

Analys

Europeiska miljöbyrån har till uppgift att *"vart femte år offentliggöra en rapport om miljö tillståndet och om utvecklingstendenserna och framtidsutsikterna för miljön, med tillägg av indikationsrapporter med inriktning på särskilda frågor"* (artikel 2 i inrättandeförordningen för Europeiska miljöbyrån). Nästa rapport om tillstånd och utblick för miljön kommer 2010.

Den återkommande rapporten (SOER) är miljöbyråns flaggskepp med sin strategiska inventering och framtidsinriktade bedömning av miljöfrågor kopplade till hållbarhet inom EU:s medlemsstater, kandidatländerna och potentiella kandidatländer. Rapporten bidrar till ett strategiskt och miljörelaterat politiskt beslutsfattande på europeisk nivå. Den fyller också en viktig roll för utvärdering av EU:s miljöhandlingsprogram och miljöstrategier samt för upprättande av en dagordning för framtiden.

SOER 2010 kommer därmed att vara användbar som bidrag till utvärderingen av sjätte miljöhandlingsprogrammet och för relevanta delar av EU:s strategi för hållbar utveckling, bland annat genom att via redovisning av framtida trender och prognoser tillhandahålla perspektiv på eventuella efterföljande program.

Med tanke på det stora intresset för SOER 2010 kommer en mångfald av olika produkter och multimedieverktyg att utformas för olika användningsområden, bland annat i fråga om bedömningar av de tematiska områdena på nationell nivå.

Ett nytt och bättre perspektiv på bedömningar kommer att tillämpas från och med den nya strategin i syfte att göra det möjligt för miljöbyrån att uppfylla sitt åtagande om rapportering i femårsintervall och svara mot olika krav på ett sammanhängande, effektivt och ändamålsenligt sätt.

Handling

Vi ska nå vårt mål genom att:

- samordna underlag från all tematisk verksamhet, SEIS och kärnuppsättningen indikatorer i Europa (inklusive de som förvaltas av Eurostat) för att producera en tematisk, indikatorbaserad integrerad miljöbedömning av miljötrender och utblick i Europa,
- bedriva en nationellt fokuserad process för att utveckla nationella analyser och ett nationellt protokoll och utifrån detta underlag utveckla en inlärningsorienterad, jämförande bedömning av åtgärdsstatus, läge och respons på nationell nivå,
- förbättra kommunikationen med och spridningen av information till beslutsfattare och medborgare genom multimedial, användarvänlig information på flera språk,
- producera en framtidsinriktad, tvärgående och integrerad bedömning av miljöfrågor med fokus på hur miljöfrågor och europeisk och global socioekonomisk utveckling kan samverka i olika tänkbara scenarier och hur detta skulle kunna påverka Europa, dess grannländer och andra delar av världen ur ett hållbarhetsperspektiv,
- utveckla en långsiktig strategi för integrerade miljöbedömningar i regionen som täcker in den pågående femåriga rapporteringscykeln och andra regionala, globala och ämnesorienterade bedömningsbehov.

3.2 Regional och global bedömning

Vårt huvudmål

Planera, sammanställa, bidra till och leverera regionala bedömningar som stöd för politik och politiska processer i linje med miljöbyråns långsiktiga strategi för integrerade bedömningar och femårsrapportering.

Analys

Gemensamma mönster för geografi och miljö kännetecknar vissa områden i Europa, till exempel kustområden och bergskedjor. De motsvarar å ena sidan det Europeiska landskapets mångfald och å andra sidan någon form av processer, politik eller mer generell territoriell sammanhållning som omfattas av en målsättning. Analysen av miljöstatusen för dessa olika områden, till exempel kust-, stads-, landsbygds- och bergsområden, har sin grund i de särskilda socioekonomiska särdragen för de olika områdena och de aktuella och historiska mönstren för markanvändning. Detta har påtagliga konsekvenser, eftersom man i många scenarier för politiskt beslutsfattande måste ta hänsyn till ett brett urval av interaktioner, till exempel utbredning av stadsbebyggelse i landsbygdsområden, urbaniseringens inverkan på ekosystemtjänster i kustområden liksom betydelsen av jordbruk i bergsområden när det gäller att bevara jordbruksmark med höga naturvärden. Miljöbyrån medverkar i produktionen av ett antal regionala bedömningar och rapporterar regelbundet om miljötilståndet.

Exempel är bland annat arbete inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken och strategin för Centralasien, samordning och produktion av protokollet i samband med Horizon 2020-processen för Medelhavsområdet för mätning av framstegen utifrån en överenskommen uppsättning indikatorer, den globala bedömningen UNGA med sikte på utveckling av en process för regelbunden bedömning av havsmiljön och bedömningar av Arktis och viktiga ekosystem som våtmarker och alpina områden.

Handling

Vi ska nå vårt mål genom att:

- tillhandahålla länkar och enkel åtkomst till SEIS, ReportNet och olika verktyg för integrerade bedömningar för att på så sätt göra det möjligt för ett brett spektrum av aktörer att på bästa sätt utnyttja utvecklingen,
- samarbeta med handlingsprogrammet för Medelhavet, Eurostat och andra partner för att organisera en regelbunden rapporteringsprocess inom Horizon 2020 med publicering av femårs- och tvåårsrapporter om miljön i Medelhavsområdet,
- planering och sammanställning av den femte paneuropeiska bedömningsrapporten,
- delta i UNGA för bedömningar av havsmiljön, GEO-initiativ och andra DEWA-aktiviteter inom FN:s miljöprogram och andra FN-bedömningar via deltagande i expertgrupper och ordförandeskap i paneler,
- identifiera behoven av och tillhandahålla specifika, specialanpassade bedömningar av tillståndet för miljön i Arktis,
- identifiera behoven av och utveckla relevanta bedömningar som stöd för sammanhållningspolitiken, fysisk planering och områden med ekologiska släktskap (till exempel kuster, inlandshav, stads-, landsbygds- och bergsområden), och
- förbättra kommunikationen om och spridningen av information om betydelsen av och grunden för integrerad bedömning genom multimedial, användarvänlig information på flera språk.

3.3 Beslutsstöd

Vårt huvudmål

Främja en bättre och mer allmänt accepterad förståelse av implikationerna av systemvetenskap, multikausalitet, osäkerhet och kunskapskällor för att stödja ett snabbt och robust beslutsfattande med allmänt deltagande.

Analys

Det finns en växande vetenskaplig medvetenhet om att miljö-, ekologi- och hälsofrågor är mer komplexa och multikausala och i högre grad sammankopplade än man tidigare har insett. Systemvetenskap, icke-linjär dynamik och gränfenomen kännetecknar de flesta miljö- och hälsofrågor, till exempel klimatförändringen, de fyra prioriterade sjukdomarna och tillstånden enligt EU:s handlingsplan för miljö och hälsa, ekosystemhälsa och förlust av biologisk mångfald. Snabb respons från regeringar, och i ökande grad från det civila samhället, på störningar i sådana komplexa ekologiska och biologiska system involverar att vidta åtgärder i ett tidigare skede. Beslut kan behöva tas utifrån andra typer av data (till exempel lokalbefolkningens kunskaper, och andra relevanta kunskaper i stället för exakta data) om skador ska kunna förebyggas genom försiktighetsåtgärder. Sådana beslut måste tas utifrån en bredare kunskapsbas, delvis härledd från allmänhetens deltagande och med stöd av en ökad medvetenhet om effekter och följder av tidigare åtgärder, eller uteblivna åtgärder, när det gäller framväxande frågor och tidiga varningar.

Allmänhetens och intressenters deltagande betraktas också i allt högre grad som en komponent vid ett effektivt beslutsfattande i frågor som uppstår i samband med komplexa system, till exempel förvaltning av avrinningsdistrikt, strategisk konsekvensbedömning, anpassning till klimatförändringen, markanvändning, naturskydd, fysisk planering, strategisk framtidsutveckling, efterfrågeinriktad styrning av transporter, vatten-, energi- och resursutnyttjande och lekmanövervakning av miljöförändring.

Handling

Vi ska nå vårt mål genom att:

- utveckla retrospektiva analyser av tidigt beslutsfattande i miljöfrågor (till exempel "Late lessons from early warnings vol. 2") i syfte

att kunna erbjuda en större kunskapsbas som underlag för definition och genomförande av framtida politiska åtgärder som är snabba, robusta och anpassningsbara,

- främja långsiktig övervakning av parametrar för överraskande effekter i syfte att nå en bättre beredskap inför störningar av biologiska system och hälsosystem,
- utforska olika metoder för att uppnå ett effektivare deltagande från allmänhetens sida i identifiering och hantering av framväxande ekologiska frågor och hälsofrågor,
- utveckla och använda verktyg för beslutsstöd inom nyckelområden som klimatförändring, anpassning, ekosystemvärdering och sårbarhetsbedömningar,
- analysera och bidra till att harmonisera mer transparenta strategier för utvärdering av vetenskaplig och annan form av kunskap, till exempel lokalbefolkningens kunskap, och att stödja en mer utbredd användning av försiktighetsprincipen,
- förbättra och förenkla den terminologi som används för att karakterisera samband mellan orsak och verkan och osäkerheter när det gäller ekologiska och biologiska system genom att bidra till att en sådan terminologi blir allmänt accepterad,
- tillsammans med partners utveckla en bättre förståelse av de typer av rättspraxis som på ett korrekt sätt avspeglar miljöns behov, och
- öka medvetenheten om dessa frågor med hjälp av workshoppar med ett brett urval av berörda parter.

3.4 Ekonomi

Vårt huvudmål

Stödja och leverera en integrerad ekonomisk analys som inkluderar modellering inom olika teman (biologisk mångfald, klimatförändring, havsmiljö, fysisk planering, miljö och hälsa) och drivkrafter (jordbruk, transport, (bio)energi) med fokus på kostnaden för att inte vidta åtgärder, kostnaden för åtgärder, nyttan av förbättrad miljö kvalitet och förbättrade ekosystemtjänster. Analysen ska också inkludera betydelsen av marknadsbaserade instrument och miljöskattereformer. Upprätthållande av centrallager för dataregister är centralt för dessa aktiviteter.

Analys

Ekonomisk skada och förlust av välfärd på grund av otillräckliga eller uteblivna åtgärder ägnas allt större uppmärksamhet. Samtidigt måste politik och åtgärder presentera effektiva lösningar till en så låg kostnad som möjligt. Den ekonomiska komponenten i miljöanalys och miljöutvärderingar får därmed en allt större tyngd, vilket bland annat avspeglas i utvecklingen av metoder för förhandsberäkning av kostnader för uteblivna politiska åtgärder, konsekvensbedömningar, integrerad analys och förhandsutvärderingar. Marknadsbaserade instrument blir allt mer vedertagna som verktyg med kostnadsbesparande potential, samtidigt som miljöskattereformer ofta tar sikte på att förena miljömål, finansiella mål och andra samhällsmål.

Handling

Vi ska nå vårt mål genom att:

- vidareutveckla datainsamling och bedömningar av de ekonomiska följderna av handling och utebliven handling,
- utveckla integrerad analys av ekonomiska drivkrafter och miljöproblem liksom av politiska verktyg,
- ta fram inventeringar och bedömningar av den roll marknadsbaserade lösningar och miljöskattereformer spelar,
- göra värderingar relaterade till kostnaden för utebliven handling i form av marknadsrelaterad och icke-marknadsrelaterad skada på ekosystemtjänster och människors välbefinnande som kan fungera som underlag för europeiska ekobedömningsprogram,
- göra integrerade analyser av miljökonsekvenser och resurseffektivitet för viktiga drivkrafter och för lösningar med fokus på marknadsbaserade strategier, till exempel kolmarknader och miljöskatter,
- utföra en analys av miljöskattereformer som svar på en långsiktig och hållbar förening av miljömål, ekonomiska/finansiella mål och sociala mål, och
- vidareutveckla metoder, inklusive överföring av nytta ("benefit transfer"), uppskalning av resultat från fallstudier med icke-marknadsbaserad värdering liksom värdering inom mark- och ekosystemredovisning.

3.5 Strategisk framtidsplanering

Vårt huvudmål

Bidra till ett ökat strategiskt beslutsfattande bland miljöbyråns viktigaste klienter och partner genom vidareutveckling av scenariobaserade bedömningar inom specifika områden, till exempel den framtidsinriktade komponenten i de mer omfattande av miljöbyråns bedömningar och främja kapacitetsbyggande insatser. Genom att bättre använda befintlig information, befintliga processer och metoder ska vi i högre grad tillhandahålla handlingsalternativ för framtiden anpassade till användaren.

Analys

Framtidsstudiers betydelse för beslutsfattande och särskilt vikten av scenarier, erkänns i takt med att det blir allt mer uppenbart vilken komplexitet, ökad risk och osäkerhet som kännetecknar miljöproblemen.

Under sitt första verksamhetsår fokuserade miljöbyrån på att integrera framtidsperspektivet i sina viktigaste EU-övergripande bedömningar (SOER) och på att granska genomförandet av gemenskapens miljöpolitik genom analys av avståndet till uppsatta mål. Efter den analys som presenterades i femårsrapporten 1999 om tillstånd och utblick, och den ändrade förordningen, ombads miljöbyrån integrera en framtidsinriktad komponent även i sina övriga bedömningar.

Följaktligen utvecklades miljöbyråns arbete till att omfatta mer än SOER-rapporterna. Insatserna kom att omfatta tematiska områden och sträcka sig både utanför befintlig lagstiftning och utanför Europas gränser. Under den senaste strategiperioden 2004-2008 har arbetets tonvikt legat på breda bedömningsprocesser inför femårsrapporten 2005 om tillstånd och utblick, materialet låg också till grund för Belgradkonferensen 2007 "Environment for Europe". Dessutom bidrog miljöbyrån till processen "Global Environmental Outlook" inom FN:s miljöprogram. Det lovprisade scenarioarbetet Prelude visade tydligt scenariers potential när det gäller att tidigt definiera frågor inom politiken och stimulera till strategiskt tänkande i beslutsfattandet.

Handling

Vi ska nå vårt mål genom att:

- fortsätta stödja miljöbyråns pågående bedömningsprocesser, särskilt framtidsanalysen för SOER 2010 och den europeiska ekosystembedömningen (Eureca 2012),
- främja användning av scenarier och tekniker för skattning av nuläget inom strategiskt beslutsfattande genom att utveckla riktlinjer, bästa praxis och webbaserade träningsverktyg,
- initiera nya framtidsinriktade bedömningar/ scenariobedömningar inom specifika områden, regioner och ämnen,
- fortsätta att utforska konsekvenserna av "business-as-usual" och effekten av scenarier inom strategiskt beslutsfattande på miljöområdet,
- vidareutveckla informationssystem via SEIS för framtidsinriktad information och utveckla bättre anpassade verktyg för att hantera sådan information, och
- stärka samarbetet med länder och andra större aktörer inom området (till exempel GD Miljö, Gemensamma forskningscentrat och Eurostat) i syfte att etablera strategiska partnerskap med relevanta kunskapscenter och forskningsprogram och därigenom främja kapacitetsbyggande, förbättra metodologiska strategier och utöka dem till att i relevanta fall omfatta företag och icke-statliga organisationer.

Strategiområde 4 — Informationstjänster och kommunikation

Efterfrågan på begriplig och aktuell information har ökat väsentligt även under strategiperioden 2004–2008. Efterfrågan kommer både från politiker och europeiska medborgare, som i ökande grad vill ha full insyn när det gäller information från offentliga organ. Parallellt med denna utveckling har den snabba informationstekniska utvecklingen försett oss med verktyg för att kommunicera mer effektivt.

Under de kommande fem åren kommer miljöbyrån att sträva efter att förse Europas politiker och medborgare med den oberoende information de behöver för att göra upplysta val i miljöfrågor. Vi ska också öka medvetenheten om miljön genom att förmedla våra budskap på ett tydlig och lättbegripligt sätt till en så bred publik som möjligt.

Miljöbyråns informationstjänster och kommunikation stöds genom många initiativ i hela Europa där byrån medverkar, bland annat SEIS, Inspire-direktivet om tillhandahållande av rumslig information, Århuskonventionen om åtkomst till miljöinformation och GMES — EU:s tekniska flaggskepp som syftar till att förbättra integrationen mellan *in situ*-övervakning och rymdbaserad övervakning.

Miljöbyrån har som mål att under strategiperioden arbeta för att byråns webbplats blir en globalt erkänd portal för snabb och relevant information om tillstånd och framtid för Europas miljö. Syftet är att erbjuda miljöbyråns flerspråkiga användare produkter och tjänster med hög läsbarhet, användbarhet och enhetlighet i budskapet.

Webbplatsen kommer att bearbetas och utvecklas från att användas för att lagra dokument till att bli en interaktiv plats och portal som stödjer tvåvägskommunikation och som kan bidra till att förbättra kvalitet och spridning av miljöutbildning.

Vi kommer även i fortsättningen att ha fokus på en regelbunden nyhetsrapportering via Internet och på att använda multimedietekniker på bästa sätt för att maximera spridning och effekt av miljöbyråns budskap.

Arbetet inom detta strategiområde kommer att delas upp i två teman:

- **System för delad miljöinformation**
- **Kommunikation**

4.1 System för delad miljöinformation

Vårt huvudmål

Modernisera de aktuella rapporteringssystemen till ett nätverk av decentraliserade system som ger onlineåtkomst till data som hanteras så nära källan som möjligt och som ger snabbare information av bättre kvalitet. Europeiska miljöbyrå och Eionet kommer att samarbeta med kommissionen och andra internationella intressenter för att införa systemet. Miljöbyrå kommer att förverkliga systemet genom att bygga vidare på de system och verktyg som utvecklats för rapportering (ReportNet), de framväxande initiativen i samband med "e-Government", Inspire, GMES, GEO och GEOSS.

Analys

I februari 2009 antog kommissionen ett meddelande om ett förslag till att förbättra, modernisera och effektivisera befintliga miljöinformationssystem genom att inrätta ett gemensamt miljöinformationssystem (SEIS).

SEIS är ett distribuerat, integrerat, webbaktiverat informationssystem som bygger på ett nätverk av offentliga informationsleverantörer som delar och utbyter miljödata och miljöinformation. SEIS bygger på befintlig e-infrastruktur och befintliga system och tjänster i medlemsstaterna och vid EU-institutionerna, särskilt vid miljöbyrå och Eionet.

Syftet med systemet är att bättre knyta samman alla befintliga dataflöden och all befintlig information som rör EU:s miljöpolitik och miljölagstiftning, bland annat genomförandet av infrastrukturen för rumslig information i Inspire, och andra data och realtidsobservationer som gäller miljöprioriteringar samt tjänster inom GMES. SEIS ska ge både politiker och medborgare lättillgänglig information. En stor utmaning blir att utveckla SEIS som en plattform som kan användas för tvåvägskommunikation om miljön, det vill säga göra det möjligt för användare att ladda upp och dela sin information med andra, från lokal till global nivå.

Handling

Vi ska nå vårt mål genom att:

- stegvis modifiera ReportNet till ett verktyg enligt intentionen i det föreslagna direktivet för standardiserad rapportering och snabba upp processen för dataåtkomst online,
 - fokusera på vår hantering av europeiska data, inklusive samordning av prioriterade dataflöden med Eionet och in situ-komponenten av GMES samt förvaltningen av de fem tematiska miljödata centerna så att olika användare får tillgång till ett rikt utbud av miljödatauppsättningar för Europa i lämpliga format,
 - vidareutveckla vår infrastruktur för rumsanalysdata i linje med de kommande tillämpningsbestämmelserna för Inspire i syfte att ge en bas för SEIS,
 - utveckla tillämpningar och tjänster för miljöövervakning och miljöobservation av luft, hav och mark genom användning av förbättrad in situ-övervakning och rymdbaserad övervakning via GMES och GEO/GEOSS,
 - ansvara för systemunderhåll och systemadministration och erbjuda högkvalitativa data- och informationstjänster dygnet runt alla dagar, och
 - kontinuerligt förbättra vår egen webbplats som huvudportal för snabb åtkomst till relevant information om Europas miljö.
- samarbeta med Eionet, kommissionen (huvudsakligen via den arbetsgrupp som består av miljöbyrå, GD Miljö, Gemensamma forskningscentrat och Eurostat och de tio miljödata centerna) samt miljöbyråns europeiska ämnescentrum om förverkligandet av detta system som bygger på kompatibilitet och delad information från lokal till global nivå,

4.2 Kommunikation

Vårt huvudmål

Betjäna våra viktigaste målgrupper bland Europas politiker och inflytelserika aktörer och samtidigt nå en så bred publik som möjligt genom att samarbeta nära med våra institutionella nätverk över hela Europa och med internationella och nationella medier. Sprida miljöbyråns strategiska budskap på ett aktivt och ansvarsfullt sätt för att bidra till politiska och offentliga dagordningar. Sammanställa mer utbildningsmaterial för Europas medborgare. Etablera en effektiv tvåvägskommunikation och inleda en dialog med målgrupper för att förstå deras informationsbehov samt ge rätt information vid rätt tid, så att den får så god effekt som möjligt.

Analys

Vår kommunikationsstrategi är ett levande dokument avsett att förse Europas politiker och medborgare med den oberoende information de behöver för att göra upplysta val i miljöfrågor. Vi vill öka miljömedvetenheten genom att förmedla våra budskap på ett tydligt och lättfattligt sätt till en så bred publik som möjligt, öka medvetenheten om betydelsen av miljöutbildning i hela Europa och stärka profilen för miljöbyrån och dess nätverk som viktiga leverantörer av snabb, målinriktad, relevant och tillförlitlig information om Europas miljö.

Handling

Vi ska nå vårt mål genom att:

- specialanpassa våra resultat för flera ändamål och målgrupper samt använda många olika kanaler för att sprida dem,
- tillgodose efterfrågan på kortfattade, lättlästa presentationer av huvudbudskapen enligt våra resultat - något som ofta efterfrågas av alla våra målgrupper, både experter och generalister,
- investera i multimedieinnehållet på vår webbplats så att den blir en globalt erkänd portal för snabb och relevant information om tillstånd och utblick för Europas miljö,
- samordna våra kommunikationsinitiativ med miljödagordningarna för kommissionen och Europaparlamentet, EU:s sittande ordförandeskap, ministerrådet och offentliga intressen i olika europeiska regioner,
- bredda vår verksamhet så att vi täcker in fler sektorer som är involverade i politiska beslut, forskning och utbildning inom miljöområdet och i möjligaste mån tillgodose deras behov av miljöinformation,
- stärka och utvidga vårt medienätverk och använda det för att mångfaldiga effekten av våra budskap och tydliggöra miljöbyråns roll som viktig leverantör av miljöinformation,
- bygga upp kompletta kommunikationsprogram inom byrån och satsa på internkommunikation och kommunikationsutbildning för byråns personal,
- införa en mer målinriktad mediestrategi och välja de medier vi vill samarbeta med efter vilka budskap vi vill förmedla och vilken målgrupp vi vill nå,
- skapa speciella webbaserade utbildningsmaterial,
- intensifiera kommunikationen med en yngre publik genom att mobilisera miljöbyråns huvudbudskap för material som lämpar sig för barn och för bredare utbildningsändamål, och
- övervaka effekten av våra aktiviteter för att säkerställa tvåvägskommunikation och dialog.

Beräknad budget

Budget			
År	Grundanslag från EU	Bidrag från medlemmar utanför EU	Totalsumma
2009	34 560 000	5 067 000	39 627 000
2010	35 251 000	5 101 173	40 352 173
2011	35 956 020	5 135 976	41 091 996
2012	36 675 140	5 171 415	41 846 555
2013	37 408 643	5 207 500	42 616 144

Personal	
År	Antal fast anställda
2009	178
2010	183
2011	183
2012	183
2013	183

Gränsvillkor och antaganden bakom budgetberäkningen

- Grundanslaget från EU höjs med 2 %.
- Totalsumman inkluderar inte öronmärkta inkomster från övriga generaldirektorat: dessa inkluderar GMES 3 miljoner euro (2009–2012) och ENP 5 miljoner euro (2009–2012).
- Ytterligare 5 kontraktsanställda för GEMS har räknats med för 2010–2013.

Europeiska miljöbyrån

Europeiska miljöbyråns strategi 2009–2013
Flerårigt arbetsprogram

Luxemburg: Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer

2009 — 42 s. — 21 x 29,7 cm

ISBN 978-92-9213-026-8

DOI 10.2800/18483

Europeiska miljöbyrån
Kongens Nytorv 6
DK-1050 Köpenhamn
Danmark

Tfn +45 33367100
Fax +45 33367199

Webbplats: eea.europa.eu
Förfrågningar: eea.europa.eu/enquiries

